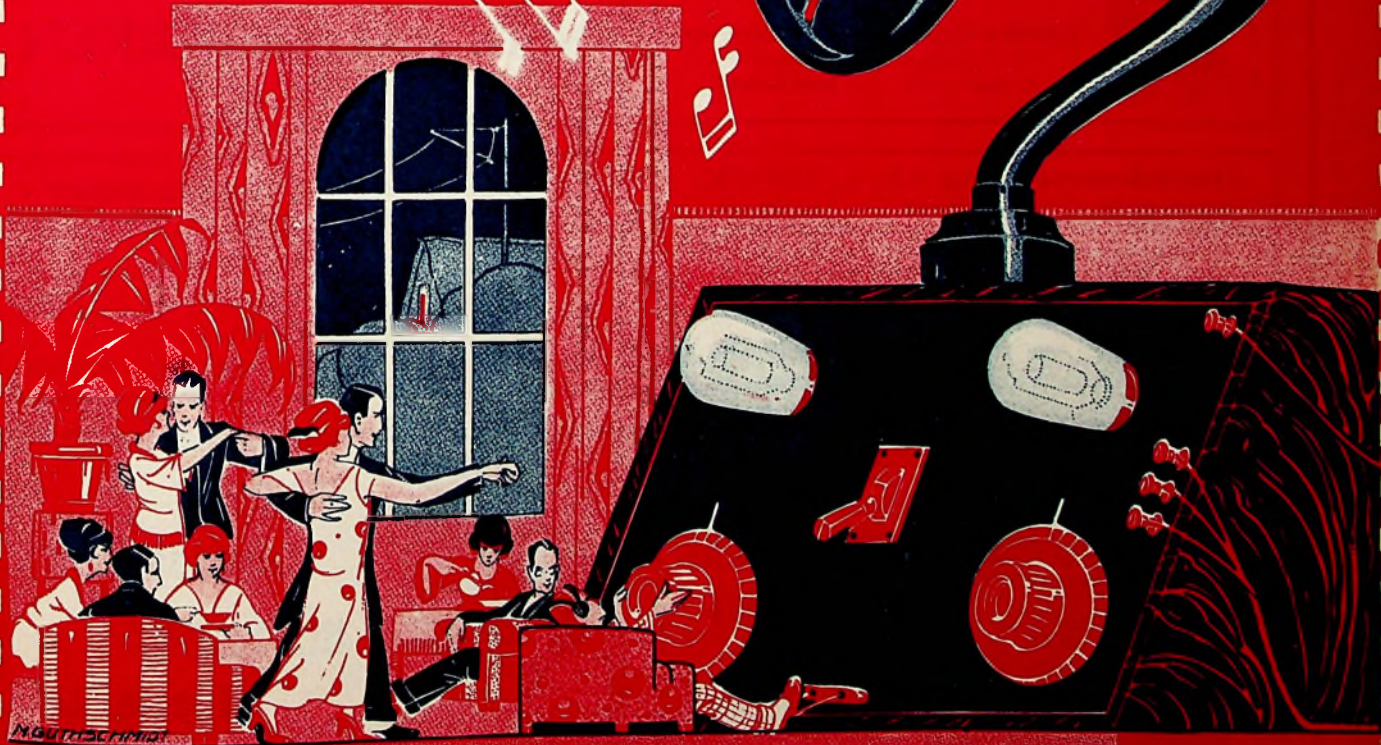

RADIO EXPRES

N° 48
27 NOV. 1924.

Reeds vlogen duizenden per K. L. M.
Waarom u nog niet?

WINTER EN ZOMER SNELVERBINDINGEN
MET LONDEN EN PARIJS.

20
CENT.

GENERAL RADIO CO.

Nieuw model Condensators
speciaal voor korte golf ontvangst

met speciaal gevormde roteerende platen volgens „Square law principle”. Dit nieuwe type geeft uniforme golfengte verdeling over de geheele condensator-schaal (zeer in tegenstelling met condensators volgens gewoon model) en is dus onontbeerlijk voor werkelijk nauwkeurig werk.

De bekende Engelsche radio-expert Percy W. Harris zegt: „Ik ben van meening dat „rechte lijn” condensators ieder ander type zullen verdringen”.

ZEND ONS SPOEDIG UWE BESTELLINGEN!!!

Firma W. BOOSMAN,

Instrumentmakers der Kon. Ned. Marine.

Warmoesstraat 97, Amsterdam. -- Telef. 49103.

Voor de St. Nicolaas en Kerstmis maken wij reclame met onzen

VARIABLE CONDENSATOREN,

welken wij U tegen ongelooflijk lage prijzen aanbieden.

(Dit zijn dan ook UITZONDERINGS prijzen!)

CONDENSATOREN.	{	N° 743	1000 cM.	.001	mfd.	prijs f 6.25
		" 723	500 "	.0005	" "	" 5.75
		" 711	250 "	.00025	" "	" 4.75
		" 705	125 "	.000125	" "	" 4.25 (bijreg.)

Deze Condensatoren zijn vervaardigd uit het allerbeste
:: materiaal en door zeer geschoolde werkkrachten. ::

(Op deze prijzen kunnen wij GEEN kortingen of provisie toestaan)
Zoolang de voorraad strekt!!!

F. Ch. VELTHUISEN.

ANNO 1891.

OUDE MOLSTRAAT 18. — Tel. 12412. — DEN HAAG.

TELEFUNKEN

Thoriumlampen.

Type R E 78 - Duitse voet
Type R E 79 - Fransche voet

Gloeispanning: ca. 2,5 Volt

Gloeistroom: .. 0,07 Amp.

Emissie: 5 mA.

Anodespanning: 50-70 Volt

SIEMENS & HALSKE A.G., Filiale 's-Gravenhage.
Afd. Telefunken. Huygenspark 38-39.
Telefoon 11850. Interc. letters E.

Vraagt de buitengewoon aantrekkelijke en
goedkoope

HOOFDTELEFOON

„ESTECO”

uitgevoerd in imitatie-schildpad of -ivoor.

Gewicht slechts 280 gram.

OVERAL VERKRIJGBAAR.

**NED. RADIOWERKEN
DOORN.**

Handelsvereniging v.h. L. TERWAL

AMSTERDAM ROTTERDAM HAARLEM
GEINTURBAAN 254 VAN BRAKELSTR. 20 KLEINE HOUTSTR. 37

Een welkom geschenk met St. NICOLAAS en KERSTMIS is:

De „PHILIPS” GELIJKRICHTER

voor het laden van Radio-Accu's.

De prijs is verlaagd tot f 39,50.

Vraagt onze prijzen van RADIO-ONDERDEELEN, wij hebben groote keuze in
de beste fabrieken!!!

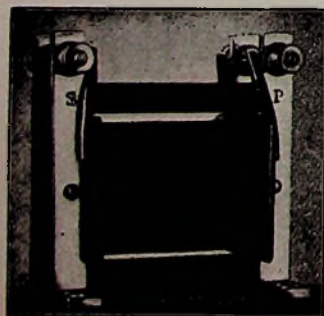
SPOELHOUDERS MET KOGELLAGERS

zijn momenteel geheel uitverkocht. een nieuwe serie in nog verbeterde uitvoering is
echter in aanmaak, zoodat de loopende orders. bij gereedkomen der serie, onmiddellijk
worden uitgevoerd.

Wie kan gebruiken:

I „Soulier” gelijkrichter 125 Volt—60 V. 8 A. f 50. —
gebruikt, doch in goeden staat.

Veerstraat 13. - H. MULDER. - Tel. 640. - BUSSUM.

VRAAGT
OFFERTE.

HONIGRAATSPOELEN
SPINWEBSPOELEN
LAAGFREQUENT-
TRANSFORMATOREN

en andere onderdeelen
levert

**JEAN H. LEENDERS
STEYL-TEGELEN**

TELEF. VENLO 348 TELEGR. ADR. RADIO LEENDERS.

**ETHOVOX-
Loudspeakers
BURNDEPT-
Toestellen**

uit voorraad
leverbaar

HOOPDVERTEGENWOORDIGING

N. v. L. ZELANDER, AMSTERDAM

Voor alle groote steden plaatselijke vertegenwoordigers gevraagd.

RADIO-EXPRES

WEEKBLAD VOOR RADIO-TELEGRAFIE EN -TELEFONIE

OFFICIEEL ORGAAN VAN
DE NED. VER. VOOR RADIO-TELEGRAFIE.
REDACTEUR: J. CORVER.

UITGAVE VAN N. VEENSTRA,
LAAN VAN MEERDERVOORT 30, DEN HAAG.
TELEFOON 32112.

DIT BLAD VERSCHIJNT IEDEREN DONDERDAG.

De abonnementsprijs bedraagt, bij vooruitbetaling, f3.— per halfjaar voor het binnenland en f5.— voor het buitenland, per postwissel in te zenden aan het bureau van Radio-Expres, Laan van Meerdervoort 30, den Haag. — Losse nummers f0.20 per stuk.
Correspondentie, zoowel voor Administratie als Redactie, gelieve men te zenden aan het adres: Laan van Meerdervoort 30, 's-Gravenhage.
Het auteursrecht op den volledigen inhoud van dit blad wordt voorbehouden volgens de Wet op het Auteursrecht van 23 September 1912, Staatsblad n° 308.

TER RECHTZETTING.

De Redactie van Electro-Radio heeft zich schriftelijk tot ons gewend om hare bezwaren kenbaar te maken tegen den aanhef van het artikel in Radio-Expres, no. 41, onder den titel „Een zwarte bladzijde in de Nederlandsche Radio-geschiedenis”, met name tegen de zinsnede: „de in Electro-Radio en Radio-wereld stelselmatig gevoerde lastercampagne”. Het voeren eener lastercampagne wordt door Electro-Radio ontkend.

Wij hebben de betreffende stukken nog eens nauwkeurig nagelezen en moeten inderdaad toegeven, dat de opmerking, als zoude hier sprake zijn van een stelselmatig gevoerde lastercampagne, niet juist is. Weliswaar wordt herhaaldelijk scherpe en onbillijke critiek uitgeoefend op de gestie onzer Vereeniging of haar Hoofdbestuur, waarbij ook laster niet versmaad wordt, maar voor een stelselmatig gevoerde lastercampagne is inderdaad meer noodig dan in Electro-Radio te lezen valt. In dit verband wijzen wij op het zinnetje, voorkomende in het nummer van Electro-Radio van 17 Februari 1924, pag. 432, luidende:

„En ziet, nu eindelijk, na eerst een vrij minderwaardige lastercampagne onder haar leden toegelaten hebben...”

welke zinsnede wij niet van „laster” ontbloom achten. Immers hieruit is niet anders te lezen dan dat mogelijke maatregelen tegen iets onbehoorlijks zouden zijn verzuimd niet alleen, maar het woord „toegelaten” duidt op opzettelijk verzuim.

Wij hebben aan de Redactie van Electro-Radio onze zinswijze medegedeeld en haar van het bovenstaande kennis gegeven. Uitteraard moeten wij tegen onware aantijgingen jegens onze Vereeniging opkomen.

HET HOOFDBESTUUR DER
N. V. V. R.

Elke week weer iets nieuws.

Van deze gelegenheid maak ik gebruik om U te schrijven, dat ik Radio-Expres een prachtig weekblad vind, daar het elke week weer iets nieuws bevat, waarmede zelfs een meergevorderd amateur zijn kennis kan verrijken.

Amsterdam.

Th. SNIJF.

DE „MENSCHENETER” UIT DE BOSCHJES VAN POOT.

Hij is in stilte verwenscht, in geschrift verketterd en door onzen caricatuurteekenaar, die steeds het actueele weet te treffen, als een „onaangenaam mensch” afgeschilderd (Een onaangenaam mensch in de Boschjes van Poot, R.-E. no. 33).

Nu kan iemand, die plomp en zwaar, en groot is en een erge harde stem heeft, daar gewoonlijk zelf niet veel aan doen. Hij kan een zeer nuttig lid van de samenleving zijn en in zijn hart ook volstrekt geen kwade kerel, wien het zelf innig leed doet, dat hij anderen — ongewild — in den weg zit.

Zoo is het met onzen vriend PCH, die volgens zijn doopceel „Kuststation

Scheveningen Haven” heet; en die met zijn toonzender op 1800 meter den laatsten tijd in heel West-Europa de Radio-Paris-concerten wegtoeterde, terwijl hij in een deel van Nederland ook zelfs Chelmsford op 1600 meter nog aanmerkelijk stoorde.

En nu moet men niet denken, dat de „bosses” van PCH het zelf prettig vonden, dat men het station voor menscheneter aanzag.

Men moet bedenken, dat het toewijzen der 1780-meter golf aan Radio-Paris eigenlijk een vreemde maatregel van Fransche zijde is geweest. Volgens de internationale conventie toch is naast de 600 meter voor gewoon scheepsverkeer de 1800-meter bestemd voor scheepsverkeer op grooten afstand met verhoogde energie. Voor omroeptelefonie is dus 1780 meter bepaald ongeschikt. De telefonie wordt gestoord door het 1800-meter verkeer, maar stoort van haar kant ook dit verkeer.

Hoe dit nu ook zij, wij kunnen thans het in elk geval verblijdende bericht brengen, dat voor het verkeer van PCH nieuwe regelen zijn gesteld, waardoor de storing, van dit station ondervonden, zeker veel minder zal worden.

Met 1 December te beginnen, zal het lange-afstand-verkeer met scherpen zooveel mogelijk zuiver ongedempt geschieden (niet meer met den toonzender) en dan op 2400 meter. Oproep en telegrammenwisseling zullen ook zooveel mogelijk op die golf plaats vinden en in geval dan te veel storing wordt ondervonden, op 2500, 2100 of 2200 meter.

Er zijn intusschen nog schepen, die voor grootere energie alleen gedempte 1800-meter-zenders bezitten. En aangezien de conventie voorschrijft, dat het

verkeer over en weer op dezelfde golflengte moet geschieden, zal met die schepen op 1800 meter gewerkt blijven worden, weliswaar dan niet met den toonzender, maar voor zoover Scheveningen betreft, zuiver ongedempt.

Vermoedelijk zal de telefonie van Radio-Paris hierdoor sterk gestoord blijven worden als die met het werken van PCH op 1800 meter samenvalt. Het golflengteverschil van 20 meter is nu eenmaal te klein. Maar die storing zal veel zeldzamer voorkomen dan thans.

De toonzender op 1800 meter zal alleen gebruikt blijven worden voor de berichten aan zeevarenden (en weerbericht) te 11.35 's morgens en 's avonds.

Wij gelooven, dat de Nederlandsche administratie hiermede wel het mogelijke heeft gedaan om storing te voorkomen. Waaruit blijkt, dat de „menscheneter” nog zoo kwaad niet is als hij eruit zag!

DE TRANS-ATLANTISCHE OMROEPPROEVEN.

Aan deze proeven, die van 24—30 November worden gehouden (zie vorig no. R.-E.) wordt door de volgende Amerikaanse stations deelgenomen:

KDKA, Westinghouse Electric and Manufacturing Co. E. Pittsburg, Pa, 326 metres.

KFKX, Westinghouse Electric and Manufacturing Co., Hastings Nebraska, 285 metres.

KGO, General Electric Co., Oakland, Californië, 312 metres.

KUVQ, Kreetan Co., Johnswood Drummond I Mich., 450 metres.

KYW, Westinghouse Station, Chicago Ill., 536 metres.

WBAP, Star Telegram Fort Worth, Texas, 476 metres.

WBZ, Westinghouse Electric and Manufacturing Co., Springfield, Mass., 337 metres.

WEBH, Edgewater Beach Hotel, Chicago Ill., 370 metres.

WGN, Chicago Tribune, Chicago Ill., 370 metres.

WGY, General Electric Co., Schenectady N.-Y., 380 metres.

WNYC, Dept. of Plant and Structures, New-York, 526 metres.

WSAI, U. S. Playing Card Co., Cincinnati, Ohio, 309 metres.

WTAM, Willard Storage Batterij Co., Cleveland, Ohio, 390 metres.

Dit zijn alleen de grootere Amerikaanse stations, waarbij nog komt CKAC, van het Canadeesche dagblad La Presse te Montreal, op 425 meter.

EXAMEN RADIO-TELEGRAFIST.

Bij het in de maanden September,

October en de eerste dagen van November 1924 te 's-Gravenhage gehouden examen voor het verkrijgen van certificaten als radiotelegrafist zijn geslaagd voor het certificaat eerste klasse de heeren: F. Brouwer, F. H. D. Cox, W. J. de Jager, B. H. Lammers, H. Mater, J. R. Pillard en J. J. A. W. van Proosdij; voor het certificaat tweede klasse de heeren: P. Boerhorst, B. J. H. ten Dam, A. P. Disselkoe, L. L. Dolman, F. C. H. Everstijn, J. Hofman, K. D. van der Lee, M. le Mahieu, J. J. C. van der Meer, W. C. Mets, A. B. Oonk, P. J. Vink, G. K. de Waardt en A. H. W. Wijnberg.

NEDERLANDSCHE BOND VAN RADIOHANDELAREN.

Het secretariaat van den Ned. Bond van Radiohandelaren verzocht ons, de aandacht te vestigen op een circulaire, die aan handelaren in radio-artikelen is toegezonden om hen op te wekken, thans ook toe te treden tot de alsnu geconstitueerde vereniging, op welker statuten Koninklijke goedkeuring wordt gevraagd.

De jaarlijksche contributie is vastgesteld op f 15.—.

Aan de circulaire ontleenen wij verder het volgende:

„Het bestuur stelt zich voor dat onze vereniging desgewenscht arbitrage zal verlenen bij geschillen tusschen de leden onderling en event. ook tusschen leden en niet-leden.

„Wat het uit den weg ruimen van event. misstanden betreft, kan zooals vanzelf spreekt onze bond alleen iets bereiken door krachtige samenwerking en hiertoe is in de eerste plaats noodig dat een zoo groot mogelijk aantal handelaren op radio-gebied zich bij onze vereniging aansluit. Tot ons genoegen kunnen wij u melden dat reeds verschillende vooraanstaande firma's zich als lid opgaven, resp. adhaesiebetuigingen inzonden. Een lijst van de tot op heden togetreden firma's zal op aanvraag gaarne door ons secretariaat worden verstrekt.

„Wij vertrouwen dat het belang, dat de handel bij een dergelijke vereniging heeft, ook door u zal worden ingezien en verzoeken u de aanmelding tot het lidmaatschap, ingevuld op inliggende briefkaart, spoedigst aan het secretariaat in te zenden.”

KORTE-GOLF-NIEUWS.

De resultaten van een nacht luisteren.

Even kom ik U melden de resultaten van mijn korte golf ontvangst.

Er werd geluisterd in den nacht van 23 op 24 November van 3.30 tot 5.15 uur A. W. T.

De volgende stations werden gehoord: r8cb sterkte 6, verder: clar, u3bg, u5xy, u8am, u2bqu, u8pl, u1ajg, u9cej, u2bdo, u3bg, u5uk, u3cwn, u3bof, u2br, u1ajg, 6cq, u1vj, u2bqu, u3qv, u3cdn, u2bbn, u1bie, 2cqu, u1agk, u3lr, u2bum, u1atw, u3iw, u2bm, u2ag, u8amr, u4pk, u3cdn, u3chc, u3bgg, u4io, u1cby, u3dsb, u9ce, u8nb, u3bss, u1mx, u3cbl, u5ek, u2cbg, u1tpj, u3lg, u3bhv, u3iw, u3bq, u8bau, u2cla, u6cto, u2ag, u1bqu, u1ck, u8amr, u3c3n, u2az, u3bhv, u9bev. Dus totaal 62 Amerikanen waaronder 1 Argentijnsch amateur.

Verder nog: w laac en v 6cso. Is het U ook bekend tot welk land de letters w en v behooren? *)

De ontvanger bestond uit een Koo-mansschakeling met spinneewbspoolen. Primaire spoel 7 windingen geëmailleerd draad 0.4 m.M. op karton, secondair 8 windingen, terugkoppeling 10 windingen. De primaire spoel niet met de secondaire gekoppeld. Lampen: 2 Philips Miniwatt enkelrooster. Als antenne doet dienst een T antenne lang 20 M., hoogte 15 M. en 12 M. In plaats van aarde wordt een tegencapaciteit gebruikt, bestaande uit een waaivorm van 14 draden ieder 14 M. lengte, goed geïsoleerd 2 M. boven den bodem. Deze voldoet mij voor de korte golven alhier (Apeldoorn) beter dan een gewone aarde (waterleiding en centrale verwarming en gasleiding). De Amerikaansche telephonie op 60 en 100 meter met 2 lampen laagfrequent is met hoofdtelefoon zeer goed te volgen. De lampen in den laagfrequent versterker zijn ook 2 Philips Miniwatt enkelrooster lampen met 1.8 v. op den gloeidraad, 4 volt neg. roosterspanning en 145 volt op de plaat. Ik gebruik deze lampen al gedurende 11 maanden en merk nog niets van achteruitgang. Met deze spanningen geven zij veel meer geluid dan met 75 volt op de plaat en geen negatieve roosterspanning.

Hopende U en andere „kortegolf amateurs” van dienst te zijn geweest.

E. C. A. DE JONGE,
Apeldoorn. lid der N.V.V.R.

*) De indertijd ingestelde letters zijn:

- A — Australië.
- C — Canada.
- F — Frankrijk.
- G — Groot Brittannië.
- I — Italië.
- M — Mexico.
- N — Nederland.
- O — Zuid Afrika.
- P — Portugal.
- Q — Cuba.
- R — Argentinië.
- S — Spanje.
- U — Ver. Staten.
- Z — Nieuw Zeeland.

De w en v komen hierbij niet voor. Mogelijk weet één onzer lezers of er een aanvulling is vastgesteld.

Amerikaansche amateur-ontvangst
engros nacht 23 op 24 November 1924.
Rotterdam.

Amst. tijd.

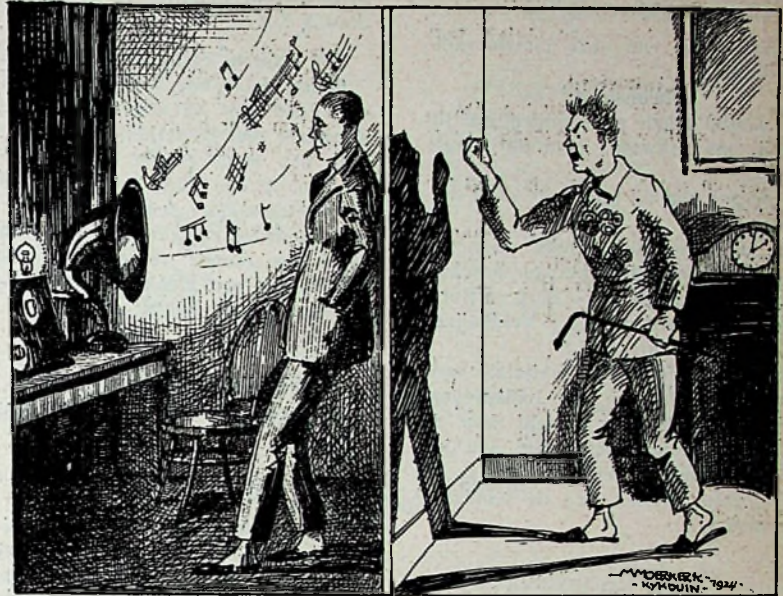
- 3.25 cq u 1bcc.
- 3.30 9bnk.
- 3.48 cq u 7bbt.
- 3.50 cq u 4xe.
- 3.55 cq 1mwe.
- 3.56 5za u 4xe.
- 4.05 cq u 5uk.
- 4.20 6vc u 8gz—k.
- 4.22 cq u 9bhn.
- 4.25 2dfg u 8gz—pse k.
- 4.26 cq u 4uk.
- 4.28 cq u 2bbn.
- 4.29 cq u 2hc.
- 4.30 cq u 8gz.
- 4.32 6css u 2bgu pse send crd—k.
- 4.33 cq u 1my.
- 4.34 test u 3bdo.
- 4.35 cq u 1atj.
- 4.36 cq u 3br.
- 4.40 cq u 3wn.
- 4.43 8bg u 1bgu.
- 4.44 2bgg u 1bnk.
- 4.45 u 9cbr.
- 4.48 5gm u 8do.
- 4.50 cq u 2kf.
- 4.51 4io u 9cbr—k.
- 4.52 6aji u 3chc—k.
- 5 9mo u 1my.
- 5.01 cq u 2cla.
- 5.02 cq u 1cbg.
- 5.04 cq de 6buk.
- 5.08 cq u 1alk.
- 5.09 cq u 8fm.
- 5.11 8fm u 5jl.
- 5.12 cq u 2kf?? rpt—k.
- 5.13 cq u 8bau.
- 5.15 1my gaf een tgm aan u 8am.

Tot mijn spijt heb ik het niet geheel kunnen nemen door qss, maar ik zal het tgm hier weergeven wat ik er van opgenomen heb. — 8am u 1my grkah—mgs no 26 fm Hartford conn u sa—nov. 23— to radio 4aa New-Zeeland — ur msg recd Nov 13 congratulations and r turn... ma im u 1aw—8gn—6fm—5arf conn u sa. mani greetings. —

5.25 8am u 1my 111—1 congratulati- ons and return greetings r ok kw then hr another hw 8am u 1my gn ... —

- 5.28 1ow de 3lr.
- 5.29 9mf u 2bg.
- 5.30 8agm u 6fm.
- 5.31 cq u 1ck.
- 5.33 6oi u 8 up.
- 5.38 cq u 8doo.
- 5.39 6ne u 2mu.
- 5.42 cq east u 8doo—k.
- 5.44 9css u 9bmz.
- 5.45 cq u 2hf.
- 5.50 5ofm ru 4io.
- 5.52 7sy u 2cjn—h.
- 5.53 cq u 2bsg.
- 5.55 2nm gu 2cg.
- 6 5jj u 2az.
- 6.01 cq u 3bss—h.

DRAADLOOZE CARICATUREN

„VERSCHILLENDE OPVATTINGEN VAN DRAADLOOS AMATEUREN”

- 6.02 cq u 3lr.
- 6.29 8lno u 1rn.
- 6.30 cq u 2 csl.

Ik heb toen de lampen maar uitge- draaid, anders was de lijst nog grooter geworden, want er waren er nog genoeg te hooren. Ik zal één dezer nachten nog eens luisteren om te kunnen constateeren of we hier soms met een freak te doen hebben gehad of dat bij mij de Amerikaansche ontvangst zoo bijzonder gun- stig is.

Ontvangen werd met een inductieven ontvanger met bascet spoelen (eigenge- maakte) en 1 lamp laagfrequent. Als de- tector deed dienst de Radium Record dubbelrooster.

Rotterdam. G. KIELA Jr.

VONKJES.

Te Gratz, waar een omroepstation van ½ Kilowatt zou komen, is de opening uit- gesteld omdat de schoonheidscommissie bezwaar maakte tegen gebruik van den toren van een historisch kasteel voor bevestiging der antenne.

In Duitschland is door den rechter aan huurders het recht ontzegt om zonder vergunning van den huiseigenaar een antenne te plaatsen. Ontkend werd, dat de verkeersontwikkeling zoodanig is, dat de antenne gelijk zou staan met een gewone telefoonaansluiting.

Men verwacht volgenden zomer het gereed komen van den grooten nieuwen Lorenz-zender op den Herzogenstand in de Beiersche Alpen.

ENGELSCH INDIE IN FRANKRIJK GEHOORD.

De bekende Fransche Amateur, de heer Ménars, heeft den 11den November — voor zoover bekend als één der eersten in Europa — één der Britsch-Indische amateurs hooren proefseinen. Hij hoorde aanhoudend seinen India C K H J.

De ontvangst had plaats op 90 meter golf- lengte. Met kleine antenne en 2 lam- pen was de ontvangst krachtig en zonder sluiering. De zender werkte met zuiver ongedempte golf.

Ook het groote Belgische station te Ruysselede voor de verbinding met den Congo, waarvan men drie der zeven 200- meter hooge masten gereed zijn, moet in 1925 klaar komen om te werken.

In Nederlandsch West-Indië krijgen Nickerie en Coronie draadlooze stations. Over overneming van het particuliere station te Paramaribo wordt onderhan- deld.

OPLOSSING RADIO REBUS UIT R.-E. No. 47.

De oplossing van onze laatste radio rebus luidt:

Chelmsford.

Het aantal goede oplossingen, dat tijdig bij ons inkwam, bedraagt ongeveer 500.

De prijzen zijn bij loting als volgt toegevoegd:

1ste prijs, toonfilter merk „Sparta”, voor 2000 Ohm-luidspreker, ter beschikking gesteld door de firma Berg en Burg, Amsterdam, aan den heer J. Veldhuijzen van Zanten te Enter (O.).

2de prijs, volledig stel materiaal voor het vervaardigen van een luidsprekerhoren, ter beschikking gesteld door de firma W. A. Ruder, Amsterdam, aan den heer A. Esseink te Winterswijk.

De prijzen worden aan de winnaars toegezonden.

De heer L. Roggeveen te den Helder schrijft:

Maandagavond ongeveer kwart voor een uur hoorde ik een station dat zich noemde W.S.M., het gaf muziek en zang.

Donderdagavond ongeveer half acht hoorde ik op de 1200 M. een Fransch sprekend station; ik kon het echter niet verstaan daar het te veel gestoord werd door de nieuwsberichten van 5 X X.

W.S.M. was tusschen de 300—400 M.

Kan iemand mij misschien ook zeggen welke stations dit waren.

De heer M. J. F. Vintges, den Haag, schrijft:

Zaterdagavond nog even naar 5 X X luisterende (11.40) gaf de omroeper aan dat KDKA zou worden uitgezonden. Het spreken van het Amerikaanse station was in 't begin zeer onduidelijk, veel last van sluier-effect, daarna begon orkestmuziek, tusschenbeide zelfs met een geluidsterkte gelijk aan 5 X X en minder hinder van het sluier-effect; tamelijk veel lichtstoringen. Hierna noemde KDKA zijn roepletters en schakelde 5 X X uit.

De ontvangst werd bemoeilijkt door „de hond uit Mexico”, maar het is de vraag of deze storing plaatselijk was; ik vermoed dat zij mede werd uitgezonden door 5 X X.

Een lezer te Zaandma schrijft ons:

Sedert de laatste 5 dagen worden wij door den een of anderen amateur te Zaandam zeer hinderlijk gestoord.

Ik heb reeds eenige malen „de drie stooten op den horen” toegepast, maar tot nu toe zonder eenig succes.

U zoudt mij en zeker vele andere amateurs ten zeerste verplichten indien u hieromtrent een kleine terechtwijzing in „Radio-Expres” wildet plaatsen.

STORINGVRIJHEID BIJ ONTVANGST OP AARDDRADEN.

In aansluiting met hetgeen vroeger reeds in „Radio-Expres” door mij is medegedeeld inzake aardontvangst, zij het mij veroorloofd hier nog eenige nadere bijzonderheden aan toe te voegen. Het is nu weer de tijd dat de ergste luchtstoringen voorbij zijn en de antenne weer voor muziek-ontvangst in aanmerking komt. Is men echter eenmaal gewend aan eerstgenoemd systeem en wordt men daarenboven bij aansluiting van het luchtnet overrompeld door tramstoringen en de 600 en 1800 M. van P. C. H. dan blijkt pas hoe de aardontvangst ons heeft verwend en daardoor veeleischend gemaakt.

Ofschoon de sterkte minder is dan bij ontvangst op een goede antenne is de ontvangst veel rustiger, doch indien men een behoorlijk luchtnet heeft, gaat het toch niet aan dit op nonactiviteit voor telefonie te stellen. Dit overwegende zocht ik naar een systeem dat het rustige van de aardontvangst paart aan een grotere sterkte en wel door het antennesysteem hiermede te combineeren. Na vele proefnemingen ben ik er in geslaagd een werkelijk zeer gunstig resultaat te bereiken en wel op de volgende manier.

Vooraf zij opgemerkt dat volgens deze wijze de muziek van Chelmsford, Radiola en N. S. F. met het hier beschreven systeem (éénlamp) een zoodanige sterkte in de telefoon geeft, dat na toevoeging van tweelamps laagfrequentversterking goede zuivere en storingsvrije luidsprekerreproductie in een flinke kamer verzekerd is, terwijl P. C. H. in den Haag er absoluut uit is, uitgezonderd de 1800 M. bij Radiola. Dit laatste geloof ik echter wel als force majeure te kunnen beschouwen en den strijd hiertegen opnemen lijkt mij tijdverspillen.

Om een beeld van mijn werkwijze te geven is het noodig het aardontvangstsysteem nog eens te publiceren, daar ik dit nagenoeg ongewijzigd blijf gebruiken. Zooals de lezers zich zullen herinneren benutte ik hier gas en waterleiding, n.l.

de gasleiding (als meest verwijderde) als antenne, de waterleiding (dichtst bij zijnde) als aarde. Ofschoon beide geleiders reeds bij den bouw van het huis waren „doorverbonden” geeft dit geen verschil. Eigenlijk is het systeem dus te beschouwen als een vorm van raamontvangst waarbij echter het raam slechts één wikkeling heeft en de basis ervan over de geheele lengte geaard is (zie fig. 1) waardoor het richteffect nagenoeg verdwijnt. De detectorkring geeft eigenlijk geen bijzonderheden.

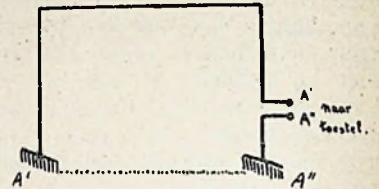

Fig. 1

Over enkele punten van belang werd in een vroegere beschrijving uitvoerig melding gemaakt terwijl deze overigens duidelijk uit het schema blijken.

De antennekring heeft zelf niets buitengewoons, de zaak waarom het ging was echter: deze met het aardsysteem te koppelen op een wijze, waardoor behoorlijke overdracht van de gewenschte hoogfrequente trillingen werd verkregen bij een zoo gering mogelijke overname van storingen van welken aard ook.

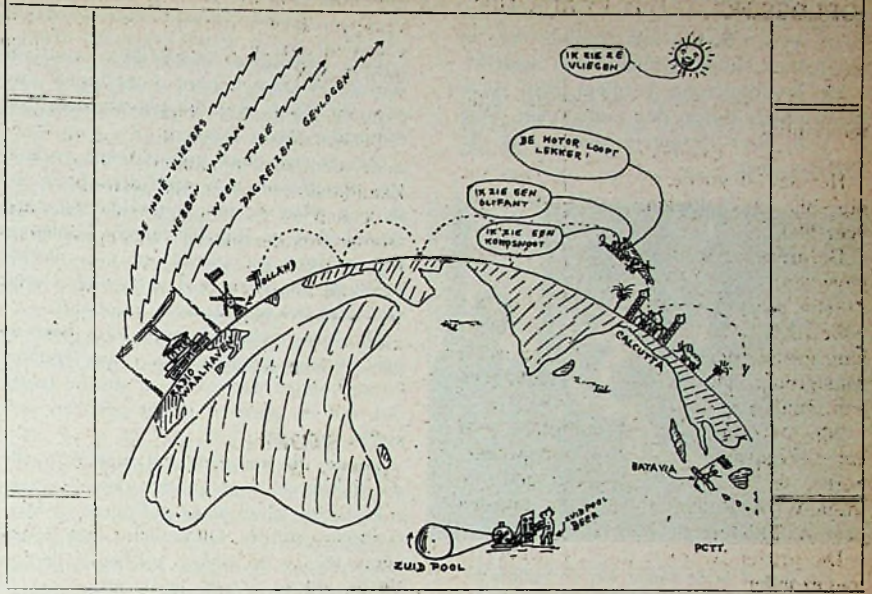
Inductieve-koppeling is hier dus ongeschikt. Beter ging het met galvanische verbinding, b.v. door een deel van de aardleiding gemeenschappelijk te gebruiken voor antenneketen en de oorspronkelijk in gebruik zijnde aardketen. De storende signalen kwamen hierdoor niet sterker door, doch lucht- en tramstoringen deden dit systeem vallen. De eenige oplossing was — excusez du peu — een „derde aarde”. Als u, lezer, nu ongelooftig het hoofd schudt of reden vindt mij uit te lachen (deze twijfelachtige eer had ik bij mijn vorig artikel ook, doch van een zijde die zulks volkomen verontschuldigde) dan neem ik u dit niet kwalijk, maar vraag u: neem de proef en publiceer het resultaat. Ik wil niet beweren, dat mijn systeem overal het verwachte resultaat geeft, omdat mij daartoe de gegevens ontbreken. Wat ik wel weet is, dat overal waar ik de proef nam succes niet uitbleef. Ik geloof dan ook dat deze proef, welke zonder veel moeite door ieder rasecht amateur kan worden genomen, stof zal opleveren voor een beschouwing welke ons dichter bij de overwinning op de parasieten moet brengen. De beste wijze van koppeling welke ik vond is die waarbij de antennekring capacitef gekoppeld werd, terwijl elke andere koppeling moet worden vermeden. Dit maakte juist de derde aarde noodzakelijk en de verbinding daarmede moet dus kort en intens zijn. De antennespoel neme men zoo klein

als een goede afstemming toelaat en men scherme deze af door een nietalen doos of kooi. De draaibare condensator kan vrij groot zijn (zeker 0.001) doch de vaste (eventueel draaibare) koppel condensator moet klein (± 0.0002) gehouden worden.

De goede resultaten doen mij concluderen, dat er een verklaring van deze verschijnselen moet bestaan; ik heb mij dan ook een theorie gevormd, doch zou mij gaarne tot de praktische beschouwing beperken. Ten zeerste zou ik het echter op prijs stellen, indien een der lezers van dit orgaan de theoretische verklaring zou willen geven, terwijl ik vermoed dat de Redactie wel zoo vriendelijk wil zijn eventuele uiteenzettingen van proefresultaten van derden in haar blad op te nemen. Verder ben ik steeds tot het verstrekken van nadere gegevens bereid en geloof ik het woord verder aan het schema te mogen geven. (Dit kan ook met H. F. versterking worden uitgevoerd).

Opgemerkt zij nog dat teneinde andere (dan de capaciteve) koppeling te vermijden, de antenne-keten geen deel van het eigenlijke „toestel” moet uitmaken, doch de leidingen hiervan zoo recht mogelijk gehouden dienen te worden. Ik paste hiervoor een gewoon stopcontact als

WAT ER DEZE WEEK IN DEN ETHER WAS

als voor chronische patiënten een aangename verpoosing en uitspanning te verschaffen.

De Omroep is thans zóó ver, dat zelfs

om de aanraking met het volle menschenleven in stand te houden voor hen, die tijdelijk buiten het wereldgewoel staan en die vaak hunkeren naar een glimpje van hetgeen buiten de muren hunner kamer geschiedt.

Uit den aard der zaak is de draadlooze niet iets voor alle zieken. Maar onder de chronische patiënten zijn er, die naar lichaam en geest gezond zijn op één enkel ding na, dat hen kluistert aan de zieken-

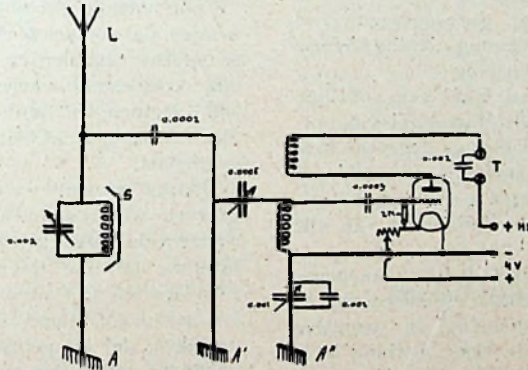

Fig. 2

„spouhouder” toe, geplaatst op een raampost tusschen den antenne invoer en de bijbehorende aardleiding. Deze laatste voert naar een aardbuis (koperen buis ± 2 M. in den grond) recht hier onder.

Nederland, zonder een eigen dagelijks werkend station te bezitten, op een dergelijke wijze ervan kan gebruik maken

Den Haag, 24 Nov. 1924.

Ph. A. J. DE ROP.

RADIO-MUZIEK IN HET NED. HERV. DIACONESSENHUIS TE ARNHEM.

Eenigen tijd geleden is al gemeld, dat in het Diaconessenhuis te Arnhem een draadlooze ontvangerinrichting was geplaatst om zoowel aan de verpleegsters

Dat helpt 'n mensch beter worden!

zaal. Voor hen is het hard, daar afgesneden te zijn van de wereld. Slechts weinig menschen zijn in staat, een goed humeur te bewaren, als zij in hoofdzaak alleen op hun eigen gedachten zijn aangewezen.

Passende afleiding is op een ziekenzaal ook moeilijk te brengen, waar misschien de eene patiënt hinder ondervindt van hetgeen den ander genoeg zou doen.

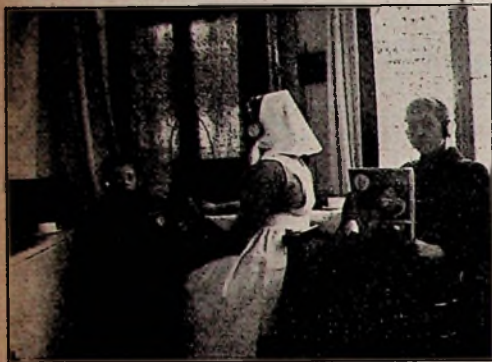
In dit opzicht biedt de draadloze omroep een discreet genoeg. Men kan aan dengene, die daarnaar verlangt en voor

Toen er nog geen draadlooze was.

wien dit geschikt is, een telefoon op het hoofd geven en hij kan zich verplaatst wanen naar Covent Garden om een opera bij te wonen terwijl zijn zaalbuurman in een lichten sluimer er niets van bemerkt.

De hoofdtelefoon verdient hier verre de voorkeur boven den luidspreker. Wie er zich door vermoeid voelt, legt de telefoon neer.

Het toestel in de kamer van de zusters.

Ook is het programma van een goed omroepstation nog weer heel iets anders dan een grammofoon bijv., nog afgezien van het feit, dat de grammofoon in een ziekenzaal dezelfde nadeelen heeft als een luidspreker. De draadloze omroep is werkelijk een stukje van het leven. Er zit leven in den omroep zelf, terwijl de mooiste grammofoon toch maar een

Er is voor ieder een telefoon.

stukje geconserveerd leven is. De stem van den omroeper wordt die van een bevrienden bekende. De geheele omroep is een bron van borrelende actualiteit. Dát vormt de groote aantrekkingskracht.

Dr. P. W. Meihuizen, die ons de bijgaande foto's uit het Diaconessenhuis te Arnhem toezond, schrijft, dat de draadloze aan de chronische patienten veel genot verschafft. Een telefoonleiding met verscheidene aansluitingen is van het toestel naar hun zaal gelegd.

Het zou ons niet verbazen, als dit voorbeeld spoedig algemeen gevolgd ging worden.

MARCONI-OSRAM-LAMPEN.

Een geestig reclameboekje voor de Marconi-Osram-lampen ontvingen we van de Ned. Seintoestellenfabriek als importeur dezer lampen.

Het is een heel geïllustreerd verhaal van pasgeboren kikvorsch-dikkoppen, die in een stroom hun ontwikkelingsgang doorloopen en daarbij terecht komen in de huisjes van goede en van slechte feëen en daardoor heel verschillend eruit zien aan het eind hunner loopbaan.

De kikvorsch-dikkoppen, dat zijn de heel zwakke aankomende radio-signalen en de huisjes der goede en slechte feëen, dat zijn de goed of slecht gekozen versterkerlampen.

Reeds de hoogfrequentversterker, die de dikkoppen doet groeien, kan zóó wezen, dat de groei maar gering en de misvorming groot is. De detector, het feënhuisje, waar de dikkop tot een volledige kleine kikker wordt, is in nog sterkere mate van invloed op zijn meer of minder welgedaan en beschaafd uiterlijk. Laagfrequentversterker en eindversterker voltooien hem óf tot een keurigen gentleman, óf tot een kreupelen, verminkten bedelaar. Dát alles is in een doorlopende serie plaatjes afgebeeld.

Het boekje heeft een voorwoord van Marconi en een inleiding over de historie der lampen van Fleming.

En aan het slot komt een volledige opsomming van alle Marconi-Osram-ontvanglampen met volledige gegevens over gloei- en plaatsspanningen, versterkingsfactor en inwendigen weerstand, met afbeeldingen en karakteristieken van alle typen.

Bij elke lamp is in het kort aangegeven, voor welk gebruik zij is bedoeld, en bij welke plaatsspanning en negatieve roosterspanning de beste werking is te verwachten.

Dit is een zeer nuttige handleiding voor den gebruiker om een keuze van de goede lamp voor zijn speciale doel te doen, ten einde de „dikkoppen” goed te doen opgroeien.

ZWAKGLOEIENDE GLOEIDRADEN IN GEREPAREERDE LAMPEN.

De lampenfabriek Radium te Amsterdam deelt ons mede, dat zij in lampen, die men door haar laat repareren, thans ook zwakgloeiende gloeidraden kan plaatsen, zoodat men een doorgebrande gewone lamp kan laten veranderen in een zwakgloeiende.

WAT IS ER NIEUWS AAN TOESTELLEN EN ONDERDEELLEN ?

Na de nieuwe Philips-mini-wattlampen A 310 (3 volt, 0.06 amp.) hebben wij ook de A 110 (1.1 volt, 0.06 amp.) in beproeving genomen. De spanningsversterking is volgens onze bepaling kleiner dan van de A 310, n.l. 8, maar de inwendige weerstand is ook geringer, te weten 27.000 Ohm. Het rechte deel der karakteristiek is grooter, liggende tusschen 0.5 en 4 milli-ampère. Goede detectorwerking is bij alle plaatsspanningen tusschen 40 en 100 volt aanwezig. Als laagfrequentversterker geeft de lamp haar maximum bij 120 volt plaatsspanning en 5 volt neg. roosterspanning. In vergelijking met de A 310 kan zij dus bij lagere plaatsspanning iets sterkere signalen verwerken. Voor versterking van zwakke signalen en voor hoogfrequentversterking is evenwel de A 310 beter.

De nieuwe lampen kunnen werkelijk op een 1½-volts droge batterij urenlang branden. Voorschakelweerstand daarbij voor één lamp 7 Ohm. Werkt men van 2-volts accu (1.8—2.2 volt) dan is een voorschakelweerstand van 12 tot 18 Ohm noodig.

Voor antenne-ontvangst kan gerekend worden, dat zowel de A 110 als de A 310 de sterkste signalen en sterkste telefonie nog onvervormd weergeven bij gebruik van 3 lampen. De vierde wordt bij krachtige ontvangst (Chelmsford, Radiola) overbelast.

Daarbij mogen wij na voortgezette proeven wel zeggen, dat voor zwakke signalen de ontvangst met A 310 lampen behoort tot de beste, die met eenige soort van lampen is te bereiken. Tevens is ons intusschen gebleken, dat bij gebruik van 4 lampen in totaal helaas het microfonisch effect der dunne gloeidraden ons parten dreigt te gaan spelen. Wij kregen herhaaldelijk, dat bij het produceeren van een bepaalden toon uit den luidspreker, de geluidstrillingen blijkbaar den gloeidraad in medetrilling brachten, zoodat een hevige giltoon van toenemende sterkte werd geproduceerd. Met drie lampen (hfr., det., lfr.) doet het verschijnsel zich minder gauw voor.

Met de A 110 lampen hadden we van dit euvel nog geen last.

Alles te zamen genomen, kunnen wij zeggen, dat in toestellen met niet meer dan 3 lampen zowel de A 110 als de A 310 het hoogste effect geven, dat met ons bekende lampen is te bereiken.

In dit verband zij er op gewezen, dat het goed te pas komt, dat in den laatsten tijd in den handel verschillende gloeistroomweerstand als normaal artikel voorkomen, met hoogere waarde dan de

gebruikelijke 6 of 8 ohm. Zoo kondigden wij onlangs reeds de nieuwe Nutmeg-gloeistroomweerstand aan in waarden van 6, 15, 20 en 30 ohm, alle met knop (en ev. met schaal) alle in gelijken prijs. Verder zijn er de Bradleyweerstand, verstelbaar voor grooter en kleiner stroomverbruik. Ook zagen wij reeds verloopfittings met opgebouwden extra-weerstand. In welke richting zich dit alles weer eenigszins zal normaliseeren, is voor het oogenblik niet te voorzien.

Van het Radio-technisch Handelsbureau Grobben en Co., den Haag, ontvingen wij ter beproeving de Fotos 20 watt-zendlamp, die deze firma brengt als vertegenwoordigster van „Aupigeon voyageur” te Parijs.

De Fransche lampen, zoowel voor zend- als ontvangdoeleinden, hebben een uitstekenden naam en de Fotoslampen zijn in Nederland goede bekenden.

Niet genereerend neemt deze lamp bij de volle 5.5 volt gloeispanning en de normale 600 volt plaatspanning ruim 20 m.A. plaatstroom, die toeneemt zoodra de lamp genereert. Evenals onze Nederlandsche zendlampen heeft zij een karakteristiek, die bij plotseling „afslaan” van de lamp den plaatstroom tot een veilige waarde doet dalen. De voet is geheel gelijk aan den normalen Franschen voet voor ontvanglampen.

De lamp is bij 600 volt plaatspanning en ongeveer 10 volt negatieve rooster-spanning ook zeer geschikt als eindversterker in een laagfrequentversterker, ofschoon zij, om als zoodanig haar hoogste effect te geven, tot veel hoogere spanning zou kunnen worden opgevoerd.

Als zendlamp verdraagt zij de gebruikelijke overbelastingen, terwijl zij voor geringere energie ook zeer goed met verminderden gloeistroom werkt.

Een ander nieuwtje, dat de firma Grobben als vertegenwoordigster van „Au pigeon Voyageur” hier importeert, is de „Tressantenne Ariane”, dat een zeer werkzame, oprolbare binnenskamersantenne is. Zij bestaat uit een houten spoel met haak, waarop een 2½ c.M. breed vlechtwerk van fijn koperdraad is gewonden, ter lengte van 12 of 15 meter. Opgehangen aan een schilderijhaak in den muur en over 5 à 6 meter afgewikkeld en aan een toestel schema-Koomans met 1 laagfrequent verbonden, verkregen wij reeds heel aardige luidspreker-ontvangst van Chelmsford.

Het spreekt wel van zelf, dat bij gebruik van zulke zeer korte binnenshuis-antennetjes de aardleiding een zeer groote rol speelt, wat het opvangend vermogen betreft. De antennehoogte is hier niet de hoogte van het antennetje boven het toestel, maar de hoogte van dat alles te zamen boven den grond. Zooals men dus kan verwachten, is de ontvangst

met dergelijke opvangmiddelen op een bovenverdieping veel beter dan in een kamer op den beganen grond.

Onze bovengenoemde proef werd genomen op een eerste verdieping. In een vertrek op den beganen grond bleek met dezelfde inrichting Chelmsford niet meer goed uit den luidspreker te komen.

Wanneer men echter hooger in huis gaat met 't toestel en in een groot vertrek werkelijk gelegenheid heeft om de volle lengte der Tressantenne uit te rollen, staat wel vast, dat men daarin een zeer goed opvangmiddel heeft, dat men bovendien in elk willekeurig huis in enkele oogenblikken aanbrengt en dat geen gebruik van afzonderlijke isolatoren vereischt.

De fa. S. M. Nijkerk te Amsterdam zond ons den door haar geïmporteerden Toebe-schakelaar, hetgeen een op marmer gemonteerde antenne-aarde schakelaar is, voorzien van een instelbaar vonkbaantje met ongeveer 4 m.M. dikke koolectroden met zeer vlak afgewerkte eindvlakken, zoodat een zeer nauwe instelling mogelijk is.

De schakelaar is klaarblijkelijk bestemd voor montage binnenshuis. Buiten aangebracht, zou de kleine vonkbaan licht moeilijkheden opleveren door verzameling van stof en vuil.

Het voordeel van een schakelaar als dezen is, dat men naar willekeur of de antenne op aarde kan zetten, of ongeaard laten, terwijl toch hooge statische ladingen kunnen afvloeien. Het vonkbaantje kan steeds zijn werk doen, ook als men den schakelaar vergeet.

De uitvoering is goed te noemen.

PRIJSCOURANTEN.

Van de firma Berg en Burg, Amsterdam, ontvingen wij een Engelsche prijs-courant van Fuller-radio-artikelen.

De Fuller United Electric Works maken behalve den Sparta-luidspreker en bij de verschillende typen daarvan passende toonselectors (die ook ingebouwd in den luidsprekervoet worden aangebracht) tal van andere radio-onderdeelen, als telefoons voor verbinding aan de grammfoon, transformatoren, (hoog en laagfrequent) smoorspoelen voor gebruik van gelijkstroomnet voor plaatspanning, weerstanden, potentiometers, vaste condensatoren, lek- en koppelweerstand, lamphouders, draaicondensatoren, spoelen, spoelhouders, invoerisolatoren, antenne-materiaal, droge cellen en plaatbatterijen.

Dit is goed Engelsch kwaliteitswerk.

EVEN EEN GRAPJE.

(Historisch.)

Op technischen cursus van een radio-instituut wordt een cursist gevraagd van een antenne is.

Antwoord van den toekomstigen marconist(?): Een ding dat je op het dak zet.

VERBETERING.

Bij de foto van den heer G. A. Staal te Meppel in R.-E. no. 46 staat vermeld, dat deze is vervaardigd door den heer Cleverd. Dit moet zijn: door den heer P. Eleveld. Ook in no. 21, waarin een foto der toestellen van den heer Eleveld stond, was de naam verkeerd gedrukt.

VEREENIGINGSNIEUWS DER N. V. V. R.

Afdeeling Dordrecht.

J.I. Zaterdagmiddag is het onlangs aangekondigde bezoek, van de Afdeeling, aan het Vliegveld „Waalhaven” gebracht.

De leden (achtien personen) die hieraan deelnamen, waren ten 2 uur op een afgesproken punt in Dordt samengekomen en wachtten op onzen clubgenoot den heer Klein, die op zich genomen had, de deelnemers naar 't Vliegveld te brengen.

Hierbij brengen wij onzen dank aan voornoemden heer, voor de voortreffelijke wijze, waarop hij de deelnemers aan „Waalhaven” bracht, alsmede voor de „opschriften”, op den reiswagen geplaatst, welke menigeen in den waan brachten, dat de Afdeeling over een eigen Automobiel beschikt.

Bij de aankomst op „Waalhaven” werden wij verwelkomd door den heer Strijkers.

Het bezichtigen nam nu een aanvang, terwijl de heer Strijkers alle toestellen en bijzonderheden voor ons duidelijk maakte.

Alle instrumenten hier op te sommen zou ons in herhaling doen treden, met 't verslag van de zusterafdeeling „Delft”.

De heer Strijkers noodigde de Afdeeling uit a.s. zomer nog eens te komen, om nader met het vliegwezen en de toestellen welke voor de Radio worden medegenomen, kennis te maken.

Wegens het verstrijken van den tijd, het was reeds over vijven geworden, waren de hangars gesloten.

De Voorzitter dankte namens de Afdeeling den heer Strijkers voor den aangenamen en leerrijken middag, welke

de Afdeling op „Waalhaven” doorbracht.

Na nog even in 't restaurant, onder een kopje thee, over de opgedane kennis gesproken te hebben werd de thuisreis aanvaard, waarna wij ten 6.20 weder in Dordt aankwamen.

Er zijn plannen voor een grooten tocht. Maandag a.s. geeft 't Bestuur nadere inlichtingen.

* * *

Op den laatst gehouden clubavond demonstreerde onze Voorzitter, met een door hem vervaardigden eindversterker, geheel werkende met Wisselstroom.

De gegevens naar welke de versterker gemaakt was, zijn grotendeels welwillend verstrekt door den heer Ir. Mak.

De ontwikkelde geluidsterkte was verbazend en overtrof de verwachtingen van alle aanwezigen. De demonstratie bewees, dat het werken met wisselstroom wel resultaten kan opleveren. Het is de aangewezen weg voor den experimenteerenden amateur, op dit terrein met proeven aan te vangen.

* * *

Denzelfden avond werd nog besloten om de zendvergunning aan te vragen.

Tevens deed de Voorzitter de treurige mededeeling, dat hij zijn functies ter beschikking van de Afdeling stelde, zoodat dienaangaande maatregelen zullen getroffen moeten worden.

HET BESTUUR.

Afdeling Tiel en Omstreken.

De gewone maandelijksche bijeenkomst zal in plaats van op Dinsdag 2 Dec. op Dinsdag 9 Dec. gehouden worden, 's avonds ten half negen in het club-lokaal.

Zij die aan den binnenkort aanvangenden soundercursus wenschen deel te nemen worden verzocht zich bij de Secretaris op te geven.

Afdeling Haarlem.

Dinsdag 2 Dec. a.s. gewone clubavond, waarop de heer J. v. d. Berg een Fransch ontvangtoestel met hoogfreq. versterking zal demonstreeren.

Secr. Floresstr. 28.

WERKTIJDEN, GOLFLENGTEN EN ROEPLETTERS

(Uren in Nederlandschen Wintertijd)

Nederland.

PERSBUREAU VAZ DIAS, AMSTERDAM, P C F F, 2000 M.

Elken dag, behalve Zondags; 8.15 v.m.—4.30 n.m. pers- en marktberichten, n.l.: 8.15—8.30; 10—10.15; 11.15 wisselkoersen; 11.30—11.35; 11.45—11.55; 12.15—12.30; 1.05—1.20; 3—3.30 en 4.15—4.30.

Tijdsein: 10.15 v.m. en 4.30 n.m.

VER. V. D. EFFECTENHANDEL, AMSTERDAM, P C F F, 2000 M.

1.30—2.45 n.m. effectenkoersen en valuta's n.l. te 1.30, 1.45, 2, 2.15, 2.30 en 2.45. Zondags niet. Des Zaterdags 10.30—11.30 met tusschenpoozen.

NED. SEINTOESTELLENFABRIEK, HILVERSUM, N S F, 1050 M.

Vrijdag: 9—10 Concert.

Zondags: 8—10.30 n.m. Concert.

Maandags: 6—7 Kinderuur.

FIRMA W. BOOSMAN, AMSTERDAM, P X 9, 1050 M.

Maandags 9—11 n.m. Concert.

SMITH & HOOGHOUDT, AMSTERDAM, P A 5, 1050 M.

Woensdags: 8—10 n.m. Concert.

MIDDELRAAD, IJMUIDEN, P C M M, 1050 Meter.

Zaterdags: 8.30—10 n.m. Concert.

Engeland.

LONDEN, 2 L O, 365 M.

1.20—2.20 Concert; 3.35—5.05 Causerie; 4.20—5.20 Concert; 5.50—6.35 Kinderuur; 7.05—7.15 Lezing; 7.20 Weerbericht en 1e Serie Nieuwsberichten; 7.50 Concert, enz.; 9.50 Weerbericht en 2e Serie Nieuwsberichten; 10.20—10.55* Concert.

Tijdseinen: Greenwich 1.20, 4.20 en 9.50 Big-Ben; 7.20 (Zondags: 3.20 Concert; 5.20—5.50 Kinderuur; 8.20 Concert; 9.20 Kerk-

dienst; 9.35—10.35 Concert. Tijdseinen: Greenwich 10.20 n.m.; Big-Ben 3.20).

BIRMINGHAM, 5 I T, 475 M.

3.50, 5.20—8.35, 9.05—11.20* Concert en causeriën (Zondags 3.20—5.50, 8.50—10.35*).

BOURNEMOUTH, 6 B M, 385 M.

4.05—11.20* Concert en causeriën (Zondags 3.20—5.50, 8.50—10.50*).

CARDIFF, 5 W A, 353 M.

3.50—4.50, 5.20—11.20* Concert en causeriën (Zondags 3.20—5.50, 8.30—10.30*).

MANCHESTER, 2 Z Y, 375 M.

3.50—4.50, 5.20—11.20* Concert en causeriën. Bovendien Dondérdags 11.50 v.m.—12.50 n.m. (Zondags 3.20—4.30, 8.20—10.35*).

NEWCASTLE, 5 N O, 400 M.

4.05—11.20* Concert en causeriën (Zondags 3.20—5.50, 8.50—10.40*).

ABERDEEN, 2 B D, 495 M.

3.50—4.50, 5.20—10.50* Concert en causeriën (Zondags 3.20—5.50, 8.50—10.45*).

GLASGOW, 5 S C, 420 M.

3.50—4.50, 5.05—10.50* Concert en causeriën (Zondags 3.20—5.50, 8.50—10.50*).

CHELMSFORD, 5 X X, 1600 M. **.

Proefnemingen; veelal programma van Londen (2 L O).

BELFAST, 2 B E, 435 M.

* Sluittingstijd afhankelijk van den omvang van het programma.

** Niet geregeld.

België.

HAREN (Brussel), B A V, 1100 M.

5.10 n.m. Weerbericht.

BRUSSEL, S B R, 265 M.

5.20—6.20 en 8.35—10.20 Concert.

Frankrijk.

RADIO-PARIJS, S F R, 1780 M.

12.50 Berichten; 1.05 Concert; 2.05 Beurs; 4.50—6.15 Beurskoersen, berichten en concert; 8.50—10.20. Berichten en concert.

Zondags 1.05—2.20, 5.05—6.20, 9.20—10.20 Concert.

(Dondérdags en Zondags bovendien dansmuziek tot 11.05).

PARIJS, ECOLE SUP. P T T, 458 M.

Zondag 9.20 n.m., Dinsdag 8.35, Woensdag, Donderdag, Vrijdag en Zaterdag 9.20 Voordrachten.

LYON, Y N, 470 M.

10.05 v.m. Weerbericht.

PETIT PARISIEN, 346 M.

Duitschland.

KÖNIGSWUSTERHAUSEN, L P, 2450 M. 6.20 v.m.—4.50 n.m. (met onderbrekingen), Maandags en Vrijdags 7.20—8.20 Concert op 2700 M. (Zondags 11.20 v.m.—12.20 n.m.).

BERLIJN, VOX-HAUS, 500 M.

9.20 Prijzen der levensmiddelen; 9.35 Berichten; 11.35 Korte mededeeling over de tendenz der Berlijnsche voorbeurs; 12.15 Tijdsein; 12.25 Berichten; 1.35 Tendenz der Berlijnsche beurs; 3.20 (alleen Zondags en Woensdags) kindervoordracht; 3.50—5.20 Muziek; 4.20 Sportberichten; 4.50 Sportberichten; 5.20 Sportberichten; 6.10 Op wednesdayen sportberichten; 6.20 Wetenschappelijke kring; 6.50 Voordrachten; 7.50 Concert, laatste berichten, weerbericht en sportnieuws. 9.10 Dansmuziek.

NÜRNBERG, 340 M. (werktijden als München).

NORDDEICH, K A V, 1800 M.

10.45 v.m. en 10.05 n.m. Weerbericht v. d. zeevaart.

BRESLAU, 418 M.

4.20—5.50 n.m. Concert; 7.20—7.50 n.m. Lezingen of voordrachten; 8.20—9.50 n.m. Concert of dansmuziek.

HAMBURG, 330 M.

7.20 v.m. en 7.20 n.m. Tijdsein; 7.35 n.m. Concert.

MÜNCHEN, 485 M.

2.20—3.20 n.m., 4.20—5.20 n.m. en 8.20—9.20 n.m. Concert.

STUTTGART, 437 M.

3.50—5.20 n.m. Concert; 9.05 n.m. Weerbericht en tijdsein; 9.10—10.35 Concert.

FRANKFURT a/M., 470 M.

3.50—5.20 Concert; 8.50 n.m. Berichten,

weerbericht en sportnieuws; 9.10 n.m. Drie minuten voor de huisvrouw; 9.20—10.20 n.m. Concert.

LEIPZIG, 450 M.

12.20 n.m. Beursbericht; 3.50—5.20 n.m. Concert; 6.50—7.20 n.m. Voordrachten; 7.35 Concert.

KÖNIGSBERG i/Pr., 460 M.

9.20—12.10 v.m. Concert; 12.15 n.m. Tijdsein; 2.50—4.50 en 7.20—8.50 n.m. Concert.

MÜNSTER Wt., 410 M.

7.20—9.20 n.m. Concert; Zondags 11.20—12.20.

Spanje.

MADRID (Radio Espana), 335 M.
6.20 n.m. Weerbericht, tijdsein, beurskoersen, klein concert; 8.50 Instrumentaal- en vocaal-concert; 10.20 Tijdsein.

Zwitserland.

ZÜRICH, 650 M.
1.20 n.m. Weerbericht; 2.50 n.m. Beurs; 6.35 n.m. Kinder- en Vrouwenuur; 7.20 n.m. Weerbericht; 8.50—10.35 Concert en nieuws (Zondags uitsluitend 8.50—10.35 n.m.).

Oostenrijk.

WEENEN, 530 M.

VOORNAAMSTE OMROEPPROGRAMMA'S.**VRIJDAG 28 NOVEMBER.**

Radio-Parijs, 1780 M. 12.50 Radio-concert door het Tzigane „Radio-Paris“-orkest: 1. Les Escholiers, L. Elsen; 2. Marquise Jolie, A. Wibin; 3. Paysage Oriental, J. Rico; 4. Berceuse a Colon, Adrien Raynal; 5. Gavotte, Popper; 6. En Souridine, Lanini; 7. Viens! J. de Smetsky; 8. La Suedoise, Elsen et Roche; 9. Le Sommeil du Roi Lear, E. Missa et Bourgeois; 10. Jeune pensee dans un vieux Coeur, R. Ch. Martin; 11. Humoresque, F. Fourdrain; 12. Barcarolle Blues, L. Lyndes; 13. Valse des Heures, L. Ganne; 14. Cantilene du cinq Mars, Gounod et Missa; 15. Coquetterie, E. Pessard; 16. Batteniens d'Ailes, A. Flegier; 17. Li-Tsin, V. Joncieres et Damare; 18. Les Cloches du Monastere, Lefebvre-Wely et Missa; 19. Dulce Serenate, L. Julien Rousseau; 20. Serenade sur l'Eau, P. Vidal; 21. La Boheme, de Puccini, Gauwin.

5.05 Matinée littéraire.

9.20 Radio-concert met optreden van Melle Jeanne Malka: 1. Ouverture des Amoureux de Catherine, H. Marechal; 2. Dolly, G. Faure; 3. Les Violons de M. de Conty, A. Wormser; 4. Incantation et Danse, M. Delmas; 5. Monologue; 6. Havanaise, Paladihle; 7. a) Cymbeline, P. Vidal; b) La rose que tu m'as Donne, P. Vidal; c) Declaration, zang: Melle Jeanne Malka, P. Vidal; 8. Les fileuses du vaisseau Fantome, Wagner; 9. Tambourin Chinois, Kreisler; 10. Ballet de Cour, G. Pierre.

10.20 Radio-jazz.

Londen, 365 M. en Chelmsford, 1600 M. 7.50 n.m. Populair Programma: Grace Gordon (sopraan), John Turner (tenor), Anita Harrison (piano), George Stockwin en Fred Beck. The Wireless Orchestra, orkest: March, „Nelson's Call“, Vantis; Overture, „The Barber of Seville“, Rossini. Grace Gordon: „Here's to Love and Laughter“ (The Sunshine Girl), Rubens; Waltz Song, „Love's Own Kiss“ (High Jinks), Freeman. Orkest: „Gavotte“, „Shenandoah“, H. Balfour Gardiner. Anita Harrison: Polonaise in A Flat, Chopin; A Breezy Interlude by Fred Beck and George Stockwin. John Turner: „Sigh No More, Ladies“, W. A. Aiken; „To Mary“, Maud Valerie White; „O Mistress Mine“, Roger Quilter. Orkest: Selection, „The Little Michus“, Messenger. Grace Gordon: „The Love Pipes of June“, Maud Craske Day; „My Hero“ (The Chocolate Soldier), Straus. Orkest: Romance and Two Dances (The Conqueror), Edward Germain. John

Turner: „So We'll Go No More a-Roving“, Maud Valerie White; „O Western Wind“, May Brahe; „Clorinda“, R. Orlando Morgan. Anita Harrison: Study in A Major, Poldini; „Noël“, Balfour Gardiner. Orkest: Suite No. 1, „The Children's Corner“, Debussy.

10.20 Orkest: Overture, „The Sorcerer“, Sullivan; Fred Beck and George Stockwin Again. The Orchestra: „Looking Backward“, Finck.

Ned. Seinstellenfabriek, Hilversum, 1050 M. 8 uur n.m. Dr. H. A. Naber uit Hoorn zal spreken over: „De Hollandsche Archimedes“ (Cornelis Drebbe), alsmede over: „de Sirene-Toooverfluit“ van Naber en Rozenbroek, waarmede ter demonstratie volksliederen en bekende stukken van Mozart, Verdi, Händel zullen worden ten gehoor gebracht.

ZATERDAG 29 NOVEMBER.

Radio-Parijs, 1780 M. 12.50 Radio-concert door het Tzigane „Radio-Paris“-orkest: 1. Cortege Exotique, F. Popy; 2. Danse de Jadis, A. S. Petit; 3. Bambou Noir, C. Urbini; 4. Legende Bretonne, Hitz en Walter; 5. Gavotte et Bourree, Desmants-Catherine; 6. Farniente, M. Pesse; 7. Hello Kiddy, Ch. Pagel; 8. Printemps Fleuri, Tartanac; 9. Conte d'Avril, G. Krier; 10. Les adieux de Maroussia de Tarass Boula, M. S. Rousseau; 11. Parade Mignonne, E. Zamor Fils; 12. Melodie de Printemps, J. Rico; 13. Confidences, E. Wesley; 14. Humoresque, Lenormand; 15. Fillette, Intermezzo, L. V. Marc; 16. Conte d'Antan, F. Fourdrain; 17. Derniere Illusion, M. Kowalski; 18. Serenade Joyeuse, H. Marechal; 19. Muguet, E. Missa.

5.20 Radio-concert: Festival Régionaliste: „L'Artois et la Flandre“.

9.20 Radio-concert: Fragmenten uit „Pierrot Puni“, Opérette van Ciantat.

Londen, 365 M. en Chelmsford, 1600 M. Militair Programma: The Band of H.M. Scots Guards en „The Pack of Cards“, Concert Party. 7.50 n.m. Band: March, „The Spirit of Pageantry, Fletcher; A Children's Overture, Quilter. Concert Party: Our Wireless Opening Chorus, Potter and Jukes; A Futuristic Flutter, Potter and Jukes; The Song of Harlequin, introduced by the Ace of Hearts, Potter and Jukes; All About „Barbara“ recalled by the Ace of Spades, Burnaby; The Ace of Diamonds will play Valse 4, Chaminade; The Joker Becomes an „Optimist“, Cherry. Band: „Valse Triste“, Sibelius; Two Hindoo Pictu-

res, Hansen. Band: Song Intermezzo, „Marcheta“, Schertzinger. Concert Party: Operatic Cameos, Potter and Jukes; Harlech H'alted by the Ace of Clubs, Burnaby; A Little Dis-course on „Proverbs“, Potter and Jukes; The Queen will sing „The Shafts of Cupid“, Fletcher; Our Topical Budget No. 8, Potter and Jukes. The Band: Capriccio Italien, Tchaikovsky.

10.20 Band: Selection, „Madame Pompadour“, Fall; Morris Dance, „Skipton Rig“, Holiday; Selection of Wilfred Sanderson's Songs.

10.50 The Savoy Orpheans and Savoy Havana Bands and Selma Four.

Mevr. RECLAIRE,

uit Hilversum, die a.s. Zondagavond voor de H. D. O. een concert geeft.

ZONDAG 30 NOVEMBER.

Radio-Parijs, 1780 M. 5.05 Radio-concert door het Tzigane „Radio-Paris“-orkest: 1. Gavotte d'Armide, Gluck; 2. Gigue, Lulli; 3. Chanson de Printemps, Mendelssohn; 4. Pavane, G. Faure; 5. Le Cygne, St. Saens; 6. Duo d'Amour des Herétiques, Ch. Levade; 7. Menuet des petits Violons, E. Pessard; 8.

Sous Bois, V. Staub; 9. Forlane de Mignon, A. Thomas; 10. Lendler, Wekerlin; 11. Serenade, Widor; 12. Ritournelle, Chaminade; 13. Sarabande Espagnole, Massenet; 14. Chanson de Guillot Martin, Perilhou; 15. Temps Passe, Flegier; 16. Marche Militaire, Schubert; 17. Cavalleria Rusticana, de Mascagni.

5.05 Radio-concert met optreden der Radio-Paris-solisten.

9.20 Radio-sauterie.

Ned. Seintoestellenfabriek, Hilversum, 1050 M. 8 uur n.m. De heer Boris Lensky uit Amsterdam, viool; mevrouw Mendes Coutinhe-Predeczky, piano. Het programma luidt: Sonate C. Moll, Grieg; Allegro molte ed Appassionata; Allegretto espressivo alla Romanza; Allegro animato; Adagio uit het concert Nom. 22 Viotti; a. Caprice Viennois, Kreisler; b. Serenade, Boris Lensky; c. Liebesfreud, Kreisler. Verder zullen medewerken: mevrouw Reclaire, Hilversum, zang; mej. Willy Fransen, Den Haag, piano. Programma: Fantasie Impromptu, Chopin, Nocturne, Chopin, Grande Valse Briante, Chopin, mej. Fransen. Als in Weihnachtsoratorium: Bereite Dich Sion, Bach; Ein neues andächtiges Kindelwiegen, Corner 1649; Aria, Gordigiani; Mina, Gergolise; Herbst, Johan Wagenaar; Er ist's, Hugo Wolf. Verder zal de heer G. Ch. Arps van de Firma Arps en Zoon, Hofdrukkerijen te Rotterdam een verhandeling geven over de techniek van de Kleurensteendruk in 't algemeen en over den Chemischen druk in het bijzonder.

MAANDAG 1 DECEMBER.

Radio-Parijs, 1780 M. 12.50 Radio-concert door het Tzigane „Radio-Paris“-orkest: 1. Danza, Dorson; 2. Galanterie, Antreas; 3. Piano; 4. Evocation, G. Beaume; 5. Fantoches en Marionnettes, Noé Faure; 6. Le Vieux Chene, A. Chapuis; 7. Aux Bords du Sebaou, Sellenick; 8. Chemin de l'Exil, J. Rico; 9. Bonheur Intime, V. Dyck; 10. Idylle, M. Canal; 11. Gai Refrain, C. de Mesquita; 12. Conte d'Enfant, E. Zamor Fils; 13. Le Chant du Souvenir, Filippucci; 14. Sevilla, Boléro, Montagne; 15. Piece Romantique, C. Chaminade; 16. Au Flanc du Vesuve, R. Boischot; 17. Dixiana, P. Fosse; 18. Muguette, E. Missa; 19. Serenata, Dearly; 20. Florentina, E. Raynaud.

5.05 Radio-concert met optreden van Madame Moncanis: 1. Invention en Mi Bemol Majeur, Bach; 2. Sixième Sonate, Boccherini; 3. Dans la Foret, Mendelssohn; 4. a. Pensee d'Automne, Massenet, b. Chant Provençal, zang Madame Moncanis, Massenet; 5. Air, Jean Hure; 6. Neuvième Nocturne, G. Faure; 7. a. Retour, Ch. Clerc, b. La Pastorale, Ch. Clerc; 8. Promenade a l'Etang, F. Schmitt; 9. Sonetto del Petracca, Listz.

9.20 Soirée littéraire: 1. Acte de Misanthrope, Moliere; 2. Credo d'Amour, Grenet-Dancourt; 3. Fragmenten uit Le Cbauffeur, Max Maurey.

BORIS LENSKY.

Deze solistennaam op de programma's verzekerde een aantal jaren geleden volle zalen met een dankbaar publiek.

Den laatsten tijd heeft Boris Lensky het actieve kunstenaarsleven verlaten om zich aan het leeraarsambt te geven, dat hij uitoefent aan zijn Instituut voor vioolonderwijs.

Velen zullen dezen bekwamen violist gaarne opnieuw hooren.

Zondag 8 uur a.s. treedt Boris Lensky voor de „Hilversumsche Draadlooze Omroep" op.

Ned. Seintoestellenfabriek, Hilversum, 1050 M. 6 uur n.m. Kinderuur door mevrouw Antoinette van Dijk.

Firma Boosman, Amsterdam, 1050 Meter. 9 n.m. Concert. (Programma niet tijdig bekend).

DINSDAG 2 DECEMBER.

Radio-Parijs, 1780 M. 12.50 Radio-concert door het Tzigane „Radio-Paris“-orkest: 1. Bimba Mia, Ch. Coda; 2. Leonie-Idylle, W. Behrens; 3. Pavane pour Adine, R. Cellis; 4. Arlequin et Colombine, C. Cui; 5. Melodie Intime, G. Lauweryns; 6. Soir d'Ete, C. Kufferath; 7. Promesse, L. V. Marc; 8. Piano; 9. Leger Murrure, A. Flament; 10. L'Heure Jolie, A. Grandjean; 11. Poeme d'un Jour, J. Rico; 12. En Partant, C. Cui; 13. Canzonnetta, A. d'Ambrosio; 14. La Caravane sous les Palmiers, A. Jemain; 15. Reverie Hongroise, W. Behrens; 16. Gëntil Babil, Pickart; 17. Farandole de Papillons, H. Tellam; 18. Danse Negre, E. Mathe; 19. Chant Elegiaque, De-lune; 20. Sapho, de Massenet, Alder.

5.05 Radio-concert met optreden van Mme Rosine Disa: 1. Orientale, Albeniz; 2. Premiere Piece, Collin; 3. Det Susar l Skogen, piano, Braungardt; 4. Le Savettier et le Financier, La Fontaine; 5. Ballade, P. Rougnon; 6. a) Air des noces de Jeannette, V. Masse; b) Air de Mireille, Gounod; 7. Automne, C. Chaminade; 8. 37° De Fievre, Ch. Quinel; 9. Andante et Saltarelle, Cavallini; 10. Allegro et Presto de la Sonate en la Mineur, Mozart.

9.20 Radio-concert met medewerking van Monsieur Chardy: 1. Trio, Saint Saens; 2. Zang; 3. Poesie; 4. Nocturne et Allegro, Ph. Gaubert; 5. Zang; 6. Quintette, Th. Dubois.

WOENSDAG 3 DECEMBER.

Radio-Parijs, 1780 M. 12.50 Radio-concert door het Tzigane „Radio-Paris“-orkest: 1. Comme des Papillons, M. Pesse; 2. En Sentinelle la Nuit, Léo Pouget; 3. Caressante, Montagne; 4. De Grenade a Seville, V. Dyck; 5. Romance, Schneklud; 6. Intermezzo, Rhene-Baton; 7. Aubade a Ma Mie, A. Bosc; 8. Les Liserons, Aubry; 9. Russian Rapsodie, Michiels; 10. Menuet, L. Maingueneau; 11. Recuerdos des Espana, habanera, Torrendell; 12. Chanson, Trinel-Letodey; 13. Intermezzo Badin, Debaar; 14. Reverie, Novikoff; 15. Java des Petits Marquis, M. Yvain; 16. Melodie Enchanteresse, Ackermans; 17. Babilage, Lentjens; 18. Chanson, G. de la Presles; 19. Egyptia, Popy; 20. Hayde, Alder.

5.05 Radio-concert: 1. Introduction de Sigurd Jorsalfar, Grieg; 2. Sonate en La, G. Faure; 3. Le Moulin Abandonne, J. Vassiviere; 4. Menuet en Mi Bemol, Haydn; 5. a. Phyllis, Reynaldo Hahn, b. Tyndaris, Reynaldo Hahn; 6. Reverie, Hillemacher; 7. Le Mönocle, Colias; 8. Pensee Russe, Outlitziri; 9. Prelude du Deluge, St. Saens; 10. Menuet, Paderewski.

9.20 Radio-concert: Fragmenten uit „Thais", van Massenet.

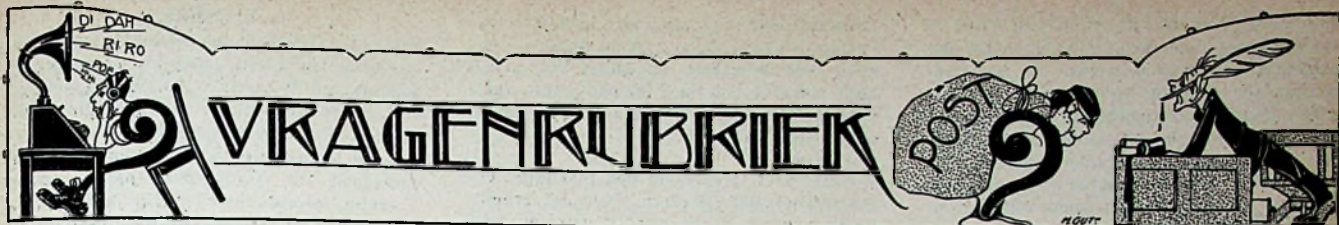
10.20 Radio-sauterie.

DONDERDAG 4 DECEMBER.

Radio-Parijs, 1780 M. 12.50 Radio-concert door het Tzigane „Radio-Paris“-orkest: 1. Vers l'Espagne, A. Decq; 2. Andante Romantique, P. Fauchey; 3. Marquissette, José Sentis; 4. Romance sans Paroles, L. Friart; 5. Le plus Joli Reve, P. Arezzo; 6. Sans Tambour ni Trompette, Haring; 7. L'Hiver Chasse, Dufrenne; 8. Au pays du Tendre, M. Pesse; 9. Air de Ballet, E. Thomson; 10. Canzonnetta, Caludi; 11. Dulce Argentina, Barbirolli; 12. Ayakawa, G. Akiba; 13. Viens Rever, Vliengen; 14. La Fileuse, Dunkler; 15. Bella Venezia, Barbirolli; 16. Serenade, Henssens et Gasia; 17. Suite, Promesse, Guirlande, Ronde; 18. Cavatine, Kissak Vrouyn; 19. Le Tresor Perdu, R. Weiller; 20. La Dame Blanche, de Boeldieu, Alder.

5.05 Radio-concert voor de kinderen.

9.20 Radio-concert.

Stukken voor deze rubriek in te zenden op een afzonderlijk vel papier (of briefkaart) met opschrift „Vragenrubriek”.

Amsterdam.

B. J. R. — Uw toestel behoort tot de categorie van slecht Fransch-Belgisch fabrikaat, waarmee ons land op het oogenblik door toedoen van ondeskundige handelaren, aangelokt door den lagen valuta-prijs, wordt overstroomd. Ook al is de afwerking soms heel aardig, radio-technisch deugt het schema in vele opzichten niet. Een toestel, waarmee niet anders dan met 4 lampen kan worden gewerkt, daarvan 2 lampen laagfreq. zonder roostersp., is een onding. Het verbaast ons nog, dat de ontvangst van Radiola en Cheimsford daarop goed is te noemen. Wij zijn zeker, dat een goed schema van deze soort, zooals wij herhaaldelijk publiceerden, en in geluidsterkte en in kwaliteit, toch heel wat meer vermag. Voor de kleine golven is een toestel als dit, met groote aftakspoel zonder kortsluiting of doodeindschakelaars, nooit te gebruiken, nog afgezien daarvan, dat het eerste rooster in geval van serieschakeling van den draaicond. verkeerd zit en terugkoppeling op de primaire zeer ongewenscht is. Wie een toestel als dit ombouwt volgens goede beginselen, kan er wel iets goeds van maken. Met een enkele kleine verandering is men er niet.

J. D. — Schema goed. Smoorspoelen, in afhankelijkheid van stroomsterkte, door proef bepalen. Van uw ontwerp kunt u wel uitgaan, maar gesloten kern beter. Laatste cond. kan met voordeel 6 à 8 μ F zijn. Bepaalde goedkoopere lampen voor dit doel kennen we niet. We raden u als 4de lamp RE 89 aan. Schema push-pull in Radio-Nieuws April 1924. Wij geven voor laagfrequentversterking aan goede transformatoren de voorkeur boven weerstandkoppeling. Schema dezer laatste is precies als van hoogfrequent-weerstandversterker.

Ph. Sn. — Waar u met werken op wisselstroom nog geen resultaat heeft verkregen, komt het erop aan, te wefen of de moeilijkheid wordt veroorzaakt door de plaatvoeding of door de gloeidraadvoeding. Als u de aanwijzingen uit onze vroegere artikelen geheel volgt, moet het resultaat goed worden. Meld eens precies, hoe u te werk is gegaan, met opgave van gebruikte onderdelen, grootte van condensatoren enz. Daarop komt alles aan.

C. G. V. — Zie over het vraagstuk koppeling eerste spoel schema-Koomans artikel „Welk toestel” in vorig no. Het is zeer wel mogelijk, dat uw lekweerstand defect is. Dat komt voor. Neg. roostersp. voor eerste lamp is een verbetering. Geef $1\frac{1}{2}$ volt (1 celletje); potentiometer overbodig. Vermoedelijk zit er wat weerstand in uw hsp. batterij. Zet daar eens een groter cond. over (bijv. telefooncond.).

Joh. R. — De spoelen 500—1500 dienen om de lange golf-telegrafie (trans-atlantisch verkeer) te ontvangen. Telefonie zit daar niet meer. De resultaten zijn o.i. voor een toestel met 5 lampen onvoldoende. Aan de lampen ligt het niet; D II en E zijn beide beslist heel goede lampen. Nu zijn wel de genoemde, niet door u gehoorde stations, zelf veel zwakker dan de andere. De genoemde toestellen kennen wij niet, dus veel kunnen we er niet van zeggen! Een middel om een zwak station te ontvangen, als een ander op bijna dezelfde golf stoot is nooit eenvoudig. Veel zwakkere koppeling en grotere versterking is het eenige. Aan uw beide laatste verzoeken wordt voldaan. We zullen u tegen 1 Jan. a.s. als lid opgeven. Dat is het eenvoudigst.

W. S. — In de schakeling van den heer v. Voorst kan men, door lampen uit de fitting te nemen, met één schakelaar toe (nooit zonder schakelaar). Drie Philips D II zijn er zeer goed voor te gebruiken. Voor de transformatoren beide 1:3 of 1:4, desnoods eerste iets hooger dan tweede, maar zeker niet omgekeerd.

S. R. — De D VI heeft bij 12 volt plaat- en hulproostersp. een plaatstroom van 1.1 m.A. Nutmeg laagfreq. transf. primair 400 ohm. De telefoonweerstand behoeft bij D VI lampen niet lager te zijn dan bij andere. Eigenlijk is de aanpassing eerst bij dubbelroosterlampen eenigszins rationeel.

Tot dusver bestaan geen dubbelroosterlampen, die aanzienlijke energie kunnen verwerken.

Beek.

S. — Die „rampzalige” is het kuststation Scheveningen Haven. Zie intusschen onze mededeeling daarover in dit nummer.

Terschelling.

S. — Ongetwijfeld zal de N. S. F. te Hilversum u aan gegevens willen helpen. Een gedempt-ongedempte zender is een normale ongedempte zender, waarbij een afzonderlijke inrichting is aangebracht om de draaggolf te moduleren. Dit geschiedt of met een zoemer, of met 500-perioden-stroom in de plaatkringen, of met een microfoon-inrichting. (Bij hoogfrequentie-machinezenders ook wel door 500-perioden stroom toe te voeren aan een frequentie transformator).

Laren.

F. v. K. — Uw schema kan onmogelijk goed werken zooals u het teekent. Dan zou de hoogfrequentlamp nooit hebben meegegaan. Bovendien dient de secundaire met een draaicond. afstembaar te zijn. U doet het best, om te bouwen volgens pag. 558 of vorig no., daarbij ook lettende op roosterspanningen.

P. H. — In bedoeld schema wordt voor telegrafie de microfoon weggelaten. Als een niet-geaarde antenne door den bliksem wordt getroffen, wil dit zeggen, dat de bliksem van die antenne op andere geleiders moet overslaan, hetgeen gevaar voor personen en voor brand oplevert. Een doorgeslagen roosterc. doet de ontvangst nagenoeg ophouden. Met batterij en voltmeter gaat u na of er stroom doorheen gaat. Dat mag niet in 't minst het geval zijn. Een laagfreq. transformator moet door primaire en door sec. wel stroom doorlaten. Uw voltmeter zal wel een weekijzerinstrument zijn, maar een, waarbij het bewegende vaantje aan het draaigestel zwak permanent magnetisch blijft. Het gevolg is dan een zekere mate van polariteit en juistheid der ijking slechts voor één stroomrichting. Wanneer uw accu's groot-oppervlakte-platen hebben, is het hoogste zuurgehalte, waartoe lading brengt 1.20, bij massaplaten 1.24. Welke soort heeft u? Is de eerste lading wel in voldoende mate geschied?

Doornspijk.

H. O. — Uw accu bezit niet een capaciteit van 80 ampère, maar van 80 ampère-uren. Een dergelijke accu is zeker voldoende om er zelfs 4 of 5 D II-lampen gelijktijdig op te branden. Hoe een serie-parallelschakelaar verbonden moet worden, kunt u nog eens zien afgebeeld in ons vorig no. pag. 669, fig. 2.

Waalwijk.

J. W. v. H. — Wij kunnen u het meest aanbevelen, schema Koomans (fig. 108 Draadloos Amateurstation) met twee lampen laagfrequent, met schakelaars om de laagfrequentlampen één voor één in te schakelen. U kunt daarvoor volgen één der schema's in vorig No. R. E.

Musselkanaal.

J. B. — Aardverbinding is beter dan zigzagdraad in kelder als tegencapaciteit. Voor acculaden van gelijkstroomnet zie R. E. No. 16.

S. S. — Het is ons onbegrijpelijk hoe u ontvangst met telefoon op schema Koomans plus 2 laagfreq. aan het oor verdraagt. Voor zoo mooi mogelijk effect is werken met juiste roosterspanningen hoofdzak. In onze laatste Nos. vindt u daarover voortdurend het nodige.

Breda.

C. G. — De secundaire van uw transformator blijkt ons, verbroken te zijn.

Terneuzen.

A. de J. — Uit uwe mededeelingen maken wij op, dat het door u gekochte toestel verre van goed is. Dat Chelmsford en Parijs elkander storen gebeurt bij meer toestellen, al

behoeft het niet. Dat u echter Hilversum in 't geheel niet meer kunt ontvangen als bovengenoemde stations werken is wel zeer vreemd. Op dezelfde spoelen kunt u Newcastle niet gehoord hebben; waarschijnlijk gaf Chelmsford het programma van dit station op dien dag. De „transformateurs” zijn hoogfrequent transformatoren en moeten volgens het door u opgezonden staatje voor verschillende meetbereiken worden uitgewisseld. Aan het schema te oordeelen zal het toestel op de kleine golven niet bijzonder werken.

Er komen den laatsten tijd trouwens vele klachten in van lezers die Fransche toestellen hebben aangeschaft en daarover slecht tevreden zijn.

Serie-schakelen van spoelen geeft grotere golf lengte; van condensatoren kleinere golf lengte.

Uw antenne zal allicht beter in orde zijn dan uw toestel.

Duitsche stations zijn tegenwoordig dikwijls goed hoorbaar.

Rotterdam.

J. A. — Indien u in een Secanode SFR-lampen wilt gebruiken, moet inderdaad alleen de gloeistroomweerstand voor die lampen worden ingericht. Bij zelf-constructie van het apparaat uit de daarvoor aangegeven onderdeelen is o.i. succes er mee beslist verzeerd.

R. J. P. S. — „Centimeters” voor capaciteit zijn een verwarring stichtende maat. Zij hebben met centimeters lengte of oppervlak der platen geen direct verband. De capaciteit wordt bepaald door oppervlak der platen tegenover elkaar en afstand tusschen de platen. Beter is, de capaciteit in microfarads of micro-microfarads uit te drukken. (900 c.M. = 0.001 microfarad = 1000 micro-microfarad).

J. J. d. O. — De Engelsche Omroep-programma's komen enkel in de „Radio Times”, zijn niet vooraf te krijgen. Wij kunnen alleen dat publiceren, wat op 't oogenblik van ons verschijnen bekend is. In dat opzicht geeft „R.-E.” al wat mogelijk is. We zouden ook wel meer willen geven, maar zien er geen kans toe.

C. M. — Als u speciaal korte golven wilt ontvangen, 0.0005 primair en 0.0003 secundair, liefst beiden met fijnregeling. Voor algemeene ontvangst liever 0.001 pr. en 0.0005 sec.

A. H. — Bedoeld schema is u momenteel niet te verschaffen. Volgend R. N. geeft u meer volledige gegevens.

Ravenstein.

J. R. S. — Wanneer een antenne, over de openbare straat gespannen met toestemming van B. en W., geen telefoon- en telegraafdraden kruist en er niet toe nadert op 2 M. in horizontale projectie, heeft de Rijks-telegraaf er verder niet mee te maken. Over de vraag of een antenne een electriche geleiding is in den zin der Telegraafwet, zoodat in geval van kruising die wet er wel toepasselijk op is, bestaat bovendien geen gerechtelijke uitspraak.

Schiedam.

H. M. — Als het tegenwoordige toestel goed werkt, doet u het beste met een aparten

tweelamp-laagfreq. versterker daarachter te voegen. Het gezonden schema is goed, maar geeft veel meer kans op gillen. Voor 5 X X kunt u met 1 det. en 2 lampen laagfr. zeker volstaan. Hoe meer versterking, hoe minder „glashelder” meestal.

N. N. — U teekent in den plaatkring een smoorspoel met ijzerkern. Daar dit schema parallelvoeding heeft, moet hiermee in serie ook nog een hoogfrequentsmoorspoel geschakeld worden. Deze kan bijv. bestaan uit een kokertje van 15 à 25 c.M. lengte en 5 c.M. diameter, in één laag volgewikkeld met draad van 0.1 à 0.3 m.M. met dubbele zijde of katoenomspinning. Wanneer u geen draad met dubbele omspinning kunt krijgen, verdient het aanbeveling de windingen wat te spaticeren of een koker met kleiner diameter en grooter lengte te gebruiken. Uw lamp is waarschijnlijk type a.

Gouda.

C. J. v. A. — U spreekt over „even contact maken” met cond. uit Philips spaarlamp over de geheele hsp. batterij. Bedoelt u dat de cond. na het even contact maken weer wordt weggenomen? Dan begrijpen wij er ook niets van. Als hij over de batterij blijft staan en dan het fluiten doet verdwijnen, zit stellig ergens een slecht contact in hsp. batterij en zoo de cellen zelf goed zijn, zit het beslist ergens in de verbindingen.

Wanneer u niet boven 100 volt plaatspanning wilt gaan, kunt u het best allemaal D II-lampen gebruiken, of als u tegen de moeite der afzonderlijke regeling niet opziet, als detector D I.

Deventer.

G. J. v. d. B. — Met een versterker volgens fig. 145 Draadl. Amateurstation hebben wij zelf uitstekend resultaat gehad zoowel op kleine antenne als op raam. Een toestel volgens schema Koomans en 2 laagfreq. doet echter op kleine antenne al veel meer. Om met één variometer in verbinding met een raam een zoo groot bereik als 200—3000 meter te halen, lijkt ons niet wel doenlijk. U komt hier trouwens geheel op experimenteer-gebied, waarvoor onmogelijk alle gegevens kant en klaar kunnen worden verschaft.

Leiden.

P. H. H. — Het gillen bij gebruik eener derde lamp laagfrequent is een veel voorkomend verschijnsel, dat gewoonlijk wordt veroorzaakt door minder goede montage en te sterk samenbouwen der onderdeelen met lange draden kris-kras door elkaar. Een werkelijk goed versterkende 3-lampslaagfrequentversterker is niet zoo eenvoudig klaar te krijgen als men meestal wel denkt. Zie artikel in vorig No. wat verbinding der transformatoren betreft. Staat daar geen „in” en „uit” op, dan alle mogelijke omwisselingen van verbindingen probeeren. In uiterste geval een regelbare weerstand van 20,000 à 100,000 ohm parallel op laatste secundaire.

R. de B. — Uw schema is geheel in orde, maar we raden u aan, in den versterker direct neg. roostersp. aan te brengen, ongeveer 4 volt voor D II-lampen. U zult de korte-golf-Engelsche telefonie ook wel uit luidspreker krijgen, maar zwakker dan bijv. Chelmsford en Radio-Paris

Den Haag.

T. L. — Wanneer uw vorige vragen slechts ten deele zijn beantwoord, berust dit op een misverstand. Wanneer u ze opnieuw wilt zenden, zullen we trachten te helpen. Het slecht contact, door uw trillergelijkrichter gemaakt, ook bij lichten druk met den vinger, berust inderdaad op oxydvorming door vonken. Eigenlijk moet de instelbaarheid zóó zijn, dat algeheele vonkloosheid wordt verkregen. Is dit niet 't geval, plaats dan cond. van 2 μ F over de contacten.

J. H. B. — Het practisch nut van dubbele gelijkrichting met een trillergelijkrichter is ons nooit zoo groot gebleken, dat wij ons tot bijzondere beschrijving ervan geroepen gevoelen. Als onder de lezers iemand is, die er werkelijk iets van dubbel of ook maar met 50 % verhoogd effect mee haalde, zullen we gaarne een beschrijving van hem plaatsen. In schema-Koomans zijn maar 2 lampen noodig. Als u bedoelt, er nog 2 laagfreq. bij te voegen, is de D II-lamp in elk geval als 4de lamp te klein. De D II is als detector op wisselstroom niet bruikbaar. Als u ons eerste artikel nog eens overleest, zult u zien, dat het juist draait om de geschikte lamp.

W. M. S. — Wij hebben uw thoriumlamp beproefd en geheel normaal bevonden. U moet erop rekenen, dat deze, op 4 volts accu aangesloten, minstens 9 ohm voorgeschakeld vereischt en volle werking pas geeft bij 100 volt. Intusschen is er nog iets anders. Zoo lang de Philipslampen, met grotere spanningversterking, het geluid kunnen verwerken, versterken zij ook méér. De thoriumlamp heeft alleen voordeel voor geluiden, die de andere lampen niet kunnen verwerken.

W. v. d. V. — Hoe men schema Koomans door tegenschakeling primaire op grotere golven uit genereeren brengt, is in vorig No. aangegeven (fig. 1). De bedoelde cond. staat parallel op hsp. batterij, geeft soms eenige verbetering, maar is niet onmisbaar. Generereeren voor het eene station en niet op golf van het andere, hangt af van verhouding capaciteit-zelfinductie. (Met groote spoelen kleiner cond. sterker genereeren). Dat een cond. in serie met plaatstroom toch nog ontvangst geeft, komt door doorlaten van stroomvariaties (stooten). Eén lamp meer inderdaad aansluiten zoals u aangeeft. Zal voor beide luidsprekers (beide goed) zeer sterk effect moeten geven.

A. H. v. O. — De 3 genoemde lampen zijn zeer goed bruikbaar. Voor dien extra versterker b.v. een lamp met grooteren plaatstroom. Het gillen ontstaat echter meestal door ongewenschte terugkoppeling in versterker of toestel.

M. H. — Scheveningen 1800 werkt op alle oneven uren Greenwichtijd. Zie bericht in dit No.

Dordrecht.

G. S. — Ontvangst enkel op een draad binnenshuis is met in vorig No. beschreven toestellen wel mogelijk voor Chelmsford, maar zonder een — zij het ook kleine — antenne op het dak zal toch de ontvangst in 't algemeen teleurstellend zijn. Een volledige lijst van onderdeelen willen wij wel eens opmaken, maar dan in een volgend No. Bepaalde fabrieksmerken kunnen we niet gaan aanbevelen.

Bunschoten.

N. W. — Uw variatie op den Reinartz-ontvanger is geen Reinartz meer en heeft ook geen enkel bepaald nut.

Appingedam.

R. V. — Uw schema geven we een volgende week.

Leeuwarden.

J. S. — Gezonden schema is één der eenvoudigste voor het doel. — Een zender heeft als regel den plaatkring gekoppeld met de antenne. Het gaat hier toch om afgeven van energie. De aangegeven modulatie is een primitieve absorptie-methode (la'neemt met weerstandwisseling van microfoon meer of minder energie weg). Ouder worden accu's lijden gewoonlijk aan loslaten van werkzame massa uit de plusplaten. Wordt de losse massa onderin zóó veel, dat die kortsluiting kan geven, dan schoonmaken. Overigens kan zoo'n accu nog lang mee.

Zalt Bommel.

A. T. — Geaarde plaat tusschen toestel en hand moet natuurlijk gaten hebben, die de knoppen doorlaten. Geaard bladtin achter tegen frontplaat, met gaten voor assen enz. (zorg geen sluitingen te maken) is ook goed. Telefoonmagneet versterken is zonder bijzondere hulpmiddelen lastig. Vraag den leverancier. Lange leiding door huis van toestel naar telefoon in andere kamer behoeft geen bezwaar te geven. Draaddikte, komt er niet op aan.

Jipsinghuizen.

J. K. — Wij raden u aan, den draaicond. van uw primair toestel in de antenne te plaatsen, hetgeen u wel beter genereeren zal geven. Zijn verder de verbindingen naar terugkoppelspoel wel goed aangebracht? Zie vorig No. pag. 668 fig. 1, de twee rechtsche lampfittings. Men kan zeer goed maar één cond. bezigen.

Arnhem.

B. V. — In uw ontwerp komt plaat 1ste lamp aan min accu te liggen. Het kan alléén als oorspronkelijk antenne-spoel primair toestel wordt losgemaakt van gloeidraad en ver-

bonden aan plus hsp., waarna tegenwoordige lekweerstand wordt weggenomen en gelegd van rooster direct naar gloeidraad. Dan heeft u geheel schema Koomans. U kunt elke soort spoelen gebruiken. Afstemming terugkoppeling niet aan te bevelen. Spoel A buiten koppeling in 't algemeen goed. Zie echter artikel „Welk toestel" in vorig no. Gebruik van zinkplaat zelf maar even probeeren. Op korte golven begint uw toestel blijkbaar soms weer zwak te genereeren, omdat u al te dicht „op den rand" moet werken.

Zevenbergen.

B. J. v. d. P. — De Philipsfabrieken repareren niet. U vindt in ons blad wel advertenties van anderen, die repareren.

Suawoude.

M. P. — Uw omschakelmethode deugt niet. Onversterkt staat uw telefoon, met cond. in serie, op eersten transf. parallel en geeft dus zoowat niets. Met 1 lf. staat tel. parallel op tweeden transf. wat slecht is. Eerst de derde schakeling is goed. In R. E. zijn in bijna elk No. goede methoden te vinden. Uw versterker zou bij neg. roostersp. veel kunnen winnen. De veel te groote terugkoppelspoel duidt op slechte isolatie of op veel te laag branden der lampen. Gloeistroomweerstandens bederven soms het beste toestel, ten minste als men 4 volts lampen en 4 volts accu heeft; dan moet alle weerstand er uit.

Haarlem.

P. L. P. — Wij hebben ons over uw schrijven met de betrokken lampen-firma in verbinding gesteld en hopen erop terug te komen.

F. N. B.

A. H. v. D. — Het ons ter onderzoek gezonden toestel „Le petit Univers" bleek ons voor korte golven bepaald ongeschikt en ook overigens niet volgens een werkelijk goed schema opgezet en gemonteerd te zijn. Daar is niet op eenvoudige manier iets goeds van te maken. „Het Draadloos Amateurstation" bevat niet alleen gegevens voor zelfvervaardigers, maar ook uiteenzettingen waarom toestellen op bepaalde wijze dienen te zijn samengesteld en eenvoudige algemeen-theoretische gegevens.

Noordwijk.

R. T. — Zooals uit uw betoog reeds blijkt, komt men er met even aantal bij gelijkheid der slagen niet. Nu is het waar, dat men dit kan plooiën door de slagen ongelijk te nemen. Maar dat is toch eigenlijk niet de rechte weg, nietwaar, en dus niet de weg, dien men bij voorkeur aangeeft.

Huybergen.

E. C. d. M. — Uw berekening is juist en de tekening is goed. Wij zouden echter, ofschoon voor uw 28 A.u. accu een max. laadstroom van 4 à 6 amp. is aangegeven, liever een flink eind daar beneden blijven, dus wat meer weerstand inschakelen. Voor de groote batterij is de stroomafname van een deel der cellen eigenlijk minder goed. Wij zouden dus elke volgende lading van andere cellen nemen.

Bunschoten.

N. W. — Het werken met golven van 1 à 2 meter is nog geheel in experimenteel stadium. Wie daarmee iets wil probeeren, zal zelf verschillende lampen met elkaar moeten vergelijken en methoden voor ontvangst moeten zoeken. Gelijkriching bij die hooge frequenties (door detectorwerking) blijkt heel gebrekkig te zijn. Wij kunnen u geen stellige aanwijzingen geven.

Katwijk a/d Rijn.

A. K. — 1e. De kwaliteit van een laagfrequenttransformator hangt zeer weinig af van de transformatieverhouding. Een te hooge transformatieverhouding (meer dan 1:4) is ongewenscht.

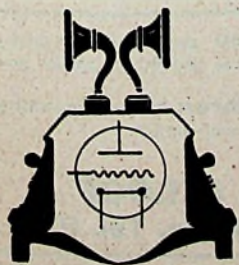
2e. Alle draaicondensatoren hoogstens 0.0005 microfarad (= 500 micro-microfarad).

3e. In dit nummer komt hierover iets voor.

4e. Voor golven, korter dan 200 meter is een schema-Koomans in het algemeen niet aan te bevelen. Om telefonie van Chelmsford te ontvangen is een korte-golf-toestel natuurlijk niet geschikt, tenzij u er spoelen insteekt, waarmee u op lange golven kunt afstemmen.

Wegens plaatsgebrek moet de beantwoording van enkele vragen blijven liggen tot een volgend Nr.

BINNEN ENKELE DAGEN VERSCHIJNT:

DE NEDERLANDSCHE RADIO-BIBLIOTHEEK

ONDER REDACTIE VAN

J. CORVER.

DE TITELS DER EERSTE DRIE POPULAIRE DEELTJES ZIJN:

- Hoe kan ik draadlooze telefonie ontvangen? door J. CORVER . . . Prijs f 0.75
- Fouten in ontvangtoestellen, door J. J. NUMANS . . . „ 0.90
- De onzichtbare krachten der radio-telefonie, door N. VAN DOLDER . . . „ 0.75

UITGAVE N. VEENSTRA — LAAN VAN MEERDERVOORT 30 — TELEFOON 32112 — DEN HAAG

Sint Nicolaas!

Een

LUIDSPREKENDE

telefoon voor den prijs van een hoofd-
telefoon is de Sterling

DINKIE.

Geen geschikter Sint Nicolaas cadeau
dan een Sterling „DINKIE”.

*Prijs f 20.-.

Sterling Baby f 36.-.

Nederlandsche Seintoestellen Fabrik

HILVERSUM.

Telegramadres: „SIGNAL”. — Telefoon 1821.

Adres voor Ned. Indië:

De N. T. M. „Radio Holland”

Tandjong Priok.

GEHOORZAAL en SHOWROOM

is thans gevestigd:

SLOTLAAN 63

Vraagt onze prijscouranten van toestellen en onderdeelen.

TOEZENDING GRATIS.

„RADIOSTROOM” ZEIST.

0.06 Ampère **0.06 Ampère**

Belangrijk Nieuws.

Wij zijn er in geslaagd alle defecte Radiolampen,
van welk fabrikaat ook, te repareren met

MINIMUM WATTVERBRUIK.

0.06 A. } enkelrooster 3 à 3½ V. Gloeidraad 80 V. anode.
dubbelrooster 2 V. gloeispanning 20 V. anode.
verzilverd glas met Thoriumdraad.

Reparatieprijs voor enkel en dubbelrooster f 3.50.

Wij raden U aan Uw gewone Radiolampen, ook wanneer
ze niet defect zijn in Lampen met **MINIMUM WATTVER-
BRUIK** te laten veranderen.

Veranderingsprijs voor enkel en dubbelrooster eveneens f 3.50.

De reparatieprijs der Radiolampen van elk fabrikaat
met gewoon Wattverbruik blijft f 2.25.

Gloeilampenfabrik „RADIUM”.

Tel. 36588.

Singel 388, AMSTERDAM.

C. E. B.

DEN HAAG

LAAN VAN MEERDERVOORT 30, TEL. 35277

DECEMBER-AANBIEDING PRIJSVERLAGING GELIJKRICHTERS

Roteerende-gelijkrichter f 55.—
Dubbelwerkende Trillergelijkrichter f 40.—

(Deze prijzen gelden uitsluitend gedurende de
maand December voor voorradige apparaten.
:: :: Vraagt voorraadslijst.) :: ::

LORENZ-TELEFOON **NU f 12.50**

— ZUIVER GELUID —
— PRIMA FABRIKAAT —

LORENZ-ONTVANGTOESTELLEN

Meetbereik 250—4500 m.

van af f 160.—.

— DEGELIJK — EENVOUDIGE BEDIENING —
— ZOO NATUURLIJK MOGELIJKE ONTVANGST —
VRAAGT GRATIS PRIJSCOURANT.

Al onze Amateur-artikelen zijn verkrijgbaar door
den solieden Radio-handel.

RADIO

IMPORT. EXPORT.

HET ADRES VOOR DEN HANDEL.

VRAAGT EENS ONZE PRIJZEN EN CONDITIES.

**Technisch Ingenieurs Bureau v.h. J. en G. SLIGT
ENSCHEDA.**

De **Pye-Transformatoren** geven een zeer groote
versterking van alle hoorbare frequenties (90-6000) zonder ge-
ruisch, gekraak of **vervorming**.
Bij de **Pye-Transformatoren** kan een spanning
van **300 Volt** zonder bezwaar aangewend worden.

Verkrijgbaar bij:

VAN GELDER & LOOF

Ged. Burgwal 22 Den Haag. Tel. 10161.

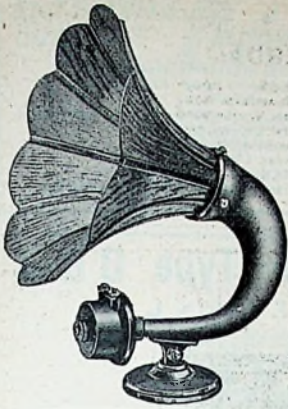
Uitgave van N. VEENSTRA te 's-Gravenhage.

VRAGEN EN ANTWOORDEN OVER RADIOTELEGRAFIE (Techniek)

door G. EMMERIK.

PRIJS f 2.50.

Alom bij den Boekhandel verkrijgbaar en tegen inzending van het bedrag bij den
Uitgever, LAAN VAN MEERDERVOORT 30 te 's-GRAVENHAGE.

AMPLION

's WERELDS STANDAARD
LUIDSPREKER.

Gen. Agent voor Ned. en Kol.:

Jules Hartogh,
Keizersgracht 562, Amsterdam.

PRIJSLIJST GRATIS.

G. SCHULTING . . BRUMMEN

FABRIKANT VAN:

RADIO ONTVANG- EN
ZEND-INSTALLATIES

IMPORT — EXPORT ENGROS — DETAIL

Wij maken U er op attent dat wij een nieuwe Installatie in den handel brengen met variometer systeem voor korte en lange golven in piano-modellen, mahoniehouten kasten 60 c.M. hoog en ebonieten frontplaten.

4 lamps toestellen, 1 detector, 1 tweede detector-versterker en 2 laagfrequent, compleet met 4 S. F. R. of Philipslampen, Varta accu in kist 54 amp., 1 telefoon 4000 Ohm, 1 anode 60 of 90 Volt en snoertjes met stekkers voor aansluiting

f 135.—.

5 lamps, 1 detector, 1 tweed detectorversterker en 3 laagfrequent dito compleet

f 150.—.

Wederverkoopers hoort Demonstratie en U zult deze toestellen met succes verkoopen.

VRAAGT OFFERTE.

Verschenen:

TWEDE, BELANGRIJK HERZIENE EN VERMEERDERDE DRUK VAN:
„ONTVANG- EN ZENDSCHEMA'S VOOR DEN RADIO-AMATEUR”
door Ir. M. Polak, e. i. f 1.75 fr. p. p.

ZENDVERGUNNINGEN.

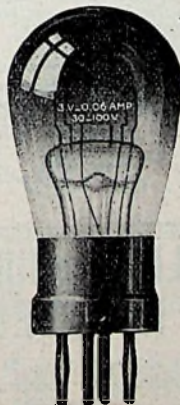
Het standaardwerk voor den Amateur is het pas verschenen:

„WIRELESS VALVE TRANSMITTERS”
"The Design and Operation of Small Power Apparatus"
by W. James. f 6.30 fr. p. p.

Techn. Boekhandel Ned. Persbureau Radio
KEIZERSGRACHT 562, AMSTERDAM.

EEN INGRIJPENDE VERBETERING DER RADIO-LAMPEN!

Wij maken thans Radio lampen met een gloeistroom van slechts 0,06 Amp. Dit beteekent op onze bekende Miniwatt-lamp B II, een besparing van 60 %!
Gij kunt Uw accu in het vervolg 2,5 maal zoolang gebruiken als met onze B. lampen, 8 maal zoo lang als met onze D. lampen!
De nieuwe lampen zijn, evenals de type B. lampen geheel vrij van hinderlijke bijgeluiden.

PHILIPS MINIWATT A-310

Gloeispanning 3 Volt
Gloeistroom 0,06 Amp.
Anodespanning 40—100 V.

Het nieuwe type voor alle toestellen, die reeds met een vervoerds accu voorzien zijn.

PRIJS f 8.—.

PHILIPS MINIWATT A-110

Gloeispanning 1,1 Volt
Gloeistroom 0,06 Amp.
Anodespanning 40—100 V.

Slechts 1 droog element van 1,5 V. nodig!

PRIJS f 8.—.

PHILIPS
7500 Werklieden

RADIO-CURSUS.

„DE HAAGSCHE RADIOSCHOOL”, Galileistraat 49 (Tel. 36017)
opent op 1 December a.s. speciale avondcursussen voor

AMATEURS

-- in **RADIOTECHNIEK, SEINEN en OPNEMEN.** --
4 lesuren per week, lesgeld f 6.— per maand.
Aanmelding bij voorkeur van 7—9 's avonds.

Gebr. Van Embden, Rotterdam.

Onze bekende Radio lamp 3 $\frac{1}{2}$ —4 v. pl. 80—80 anode sp. f 2.75 met Philips voet.

Dr. Seipt Telefoons f 7.20. — Stentor Telefoons f 7.50.
ALLES ONDER GARANTIE.

Eboniet gepolijst per kilo f 4.40.

Vierkant Montagedraad per meter 7 ct.

Je adres voor zelfbouwen.

Lange Pannekoekstraat 24, Rotterdam.

DE MAGNAVOX

IS

DE BESTE

TER WERELD

AAN DEN HANDEL
DE BEKENE KORTING.

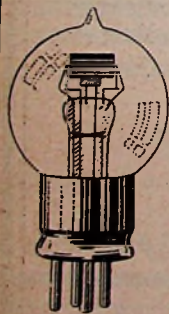
ALLEENVERTEGEN-
WOORDIGER
VOOR NEDERLAND

L. HAAGMAN

PRIJS
f 125.—

MAGNAVOX
Radio

ROTTERDAM
MIDDENSTEIGER 4

Radio-lampfabriek
„**ELECTRA**”
SCHOOLSTRAAT 3
TILBURG

**Goed en
Goedkoop**

C. E. M. A.

**LUIDSPREKERS
KOPTELEFOONS**

en losse Telefoons

met hoogen wisselstroom-weerstand,

parabolische schelp

met versterkende werking.

R. KNOLL & R. MARIE

INGENIEURS-CONSTRUCTEURS

59 RUE GANNERON, PARIJS.

Radio Inrichting L. KLEINGELD
Meent 8a-b ROTTERDAM Tel. 2590

Mix & Genest Luidspreker f 55.— (zuivere weergave).
Depot der SINUS-spoelen, spoelhouders, hoog- en laagfrequent
transformators en versterkers.

De SINUS laagfrequent transformator is voorzien van een uitwissel-
bare primaire spoel.

Wordt onder garantie geleverd.

Microfoons vanaf f 2.—.

REPARATIES AAN LUIDSPREKERS EN TELEFOONS.
LAAD- EN REPARATIE-INRICHTING VAN ACCUMULATOREN.

Rolluik-ontvanger Type DB 4(Det. met 1 \times H. F. en 2 \times L. F.)

Prijs compleet met lampen en anodebatterijen
f 260.—.

Gemonteerd onder toezicht van den Heer Weterauw,
den vinder van het erkend superieure schema.

N. V. Groningsche Electriciteits Maatschappij „GEMA”
Afd. „RADIO” — GRONINGEN — Telef. 1064 en 2085.

GRAADBOGEN voor CONDENSATOREN, GLOEIDRAADWEERSTANDEN
enz. RADIONAAMPLAATJES, SPOELBANDEN van wit-zwart of Transparant-
Celluloid, alles met ingebrande Letters, Teksten of Cijfers. Voor den amateur, welke
nu eens een TIP-TOP FRONTPLAAT wenscht, branden wij de teksten of graad-
bogen ook direct in het eboniet met witte letters, desgewenscht met bijlevering van
eboniet volgens opgaaf, gezaagd en geboord. De prijzen variëren van f 7.50—f 14.50
per complete frontplaat. Ter bewerking van het eboniet mogen geen toestelonder-
delen aan de frontplaat bevestigd zijn.

Platen Celluloid 60 \times 185 oM. — Vloei-bare celluloid a 50 gram.
Complete zending materiaal voor Luidsprekerhoorn f 3.50.

Vraagt s.v.p. gratis prijsblad.

ELANDSGRACHT 12
Telefoon 44238

**Een TRILLER-gelijkrichter
is ONBETROUWBAAR,**

wanneer de triller afgestemd is op de frequentie van den wissel-
stroom, niettegenstaande alle theoretische beschouwingen daar-
omtrent.

De SOULIER Gelijkrichter heeft een veerend contact, dat geheel
onafhankelijk van het aantal perioden werkt, zelfs al schommelt
dit gedurende de werking van 25 tot 100 / sec.

De SOULIER is door deze eigenschap eenig in zijn soort en
heeft hieraan zijn goede reputatie te danken.

Alleen wanneer men van dit feit op de hoogte is, kan men zich
voorstellen waarom de SOULIER, in tegenstelling met alle z.g.
„trillers”, zoo eenvoudig, voordelig en betrouwbaar is.

De SOULIER wordt vervaardigd in 12 typen, voor verschillende
spanningen en in diverse uitvoeringen, waaromtrent gaarne nadere
inlichtingen worden verstrekt door het

Technisch Handelskantoor E. E. VAN KEKEM - UTRECHT
BILTSTRAAT 20 — Tel. 289.

Een St Nicolaasverrassing voor de Hollandsche Luistervinken!

Beste Radiovriend!

Tot mijn genoegen kan ik je mededeelen, dat Philips den prijs van den Gloeidraad-Gelijkrichter heeft verlaagd op Fl. 39.50.

Nu zet je er zeker een op je verlanglijst?

PHILIPS
7500 werklieden

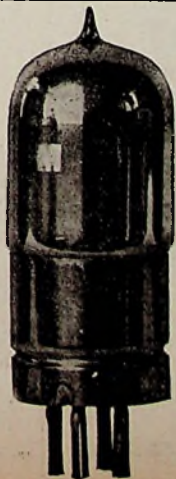

WEG met de Accumulatoren.

WEG met het Zwavelzuur.

**De AARDSVIJANDEN van uw
RADIO-ONTVANGAPPARAAT.**

**Gebruikt de RADIO-MICROLAMP
op een droge batterij.**

Gloeidraadspanning 3.2 tot 3.8 volt

Annodespanning 40 tot 80 volt.

VERBRUIK maximum 0.06 amp. per uur.

**SOCIÉTÉ FRANÇAISE
RADIO-ELECTRIQUE.
Leuvehaven 8, ROTTERDAM.**

TEL. 14036.

N.V. Handelsmij. VAN SETERS & Co.
NASSAU OUWERKERKSTRAAT 3 — DEN HAAG.

FERRIX

Laagfrequent transformatoren
alle verkrijgbaar met middenaftakkingen (primaïr zoewel als
secundair) zonder prijsverhooging, o.a.:

Type AA 4 (verh. 1:4) f 5.80
" AC 5 (" 1:5) " 5.80

Telefoon- en „Stepdown“ transformatoren
met primaïr middenaftakking

Type AT 1 (verh. 1:1) f 5.80
ook zeer geschikt voor gecombineerde smoorspoelen bij aftakking
van gelijkgerichten wisselstroom.

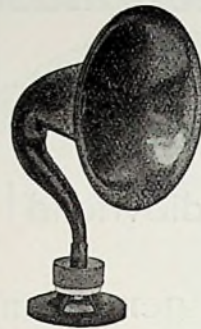
Type AT 4 (verh. 4:1) f 5.40
" AT 10 (" 10:1) " 5.—

Ferrix soldeerbout met transformator

2 Volt, 15 Amp. met uitwisselbare boutjes met verhitingsselement.
GEVAARLOOS — PRACTISCH — DUURZAAM.
Prijs f 11.50
Reserveboutjes 0.90

SMITH & HOOGHOUDT

KEIZERSGRACHT 6, TEL: 34163, AMSTERDAM.

Het aanschaffen van een

BROWN-LOUDSPEAKER

beteekent Uwe ontvang-
installatie verbeteren.

Prijs: type H 1 . . . f 70.—

" " H 2 . . . „ 33.—

Vraagt gratis prijsbladen.

MIX & GENEST LUIDSPREKER.

Totale hoogte 66 cM. Zuivere
weergave; gevoelig voor zwakke
zoewel als sterke geluiden.

Prijs f 55.—.

VERKRIJGBAAR BIJ ALLE
RADIOHANDELAREN.

Importeur: PH. J. SCHUT.
Keizersgracht 684,
AMSTERDAM.

Radio Technisch Bureau „BROADCAST“

SONOYSTRAAT 75 — DEN HAAG.

H.H. AMATEURS!

Voor een mooi Sint-Nicolaas cadeau verwijzen wij U naar
het nummer der vorige week van Radio-Expres waarin „voor
elk wat wils“ is te vinden.

RECTIFICATIE, in vorige advertentie stond:
Watmel Variable Lek f 2.75, moet zijn f 1.75.

Alle „NUTMEG“ onderdelen uit voorraad leverbaar.

De nieuwe Nutmeg geïllustreerde prijscourant gratis. Handel rabat.
Zoo juist ontvangen The Hart & Hegeman „After Dinner Speaker“.
Rechte hoorn f 56.—. Gebogen hoorn f 65.—.
„Hellekens“ Glove elementen voor Miniwatt lampen 1 1/2 Volt.

A. F. M. HAZELZET, Steiger 9, Tel. 3114, ROTTERDAM.
OPGERICHT 1890.

Reparatie-Werkplaats: Groenendaal 45a-b.
LAADSTATION VOOR ACCUMULATOREN.

GENERAL RADIO CONDENSATOR 500 c.M. f 10.50;
250 c.M. f 9.70 (met knop en schaal).

PIJL transformator f 15.—.

TELEFUNKEN Thoriumlamp met fr. voet f 8.—. Fransche micro-
amp. lamp RADIOLA f 8.50.

Prijsverlaging PHILIPS GELIJKRICHTERS f 39.50.

LUIDSPREKERS Ethovox f 80.—. C. E. M. A, groot model
f 50.—, klein model f 30.—. Baby Sterling f 36.—. Sterling
Dinkie f 20.—.

BROWN groot model f 70.—, klein model f 33.—. Amplion f 20.—
luxe uitg. f 28.—. S. F. R. telefoon 2 X 2000 Ohm f 7.50.

Radio Technisch Bureau

HERM. VERSEVELDT

Hugo de Grootstraat 98-100, Den Haag.

Tel. 34969.

Zie ook onze Etalage HOOGHE WAL (bij Noordeinde).

VRAAGT PRIJSCOURANT VOOR COMPLETE
TOESTELLEN, DOMINIT ACCU'S ENZ.

NIEUW! **NIEUW!**

PHILIPS A.A.2 LAMP

verbruik 0,06 amp. bij 3 volt.

PRIJS f 8.—.

UIT VOORRAAD LEVERBAAR!

THE AMPLION DRAGONFLY
f 16.50.

GOLFLENGTE-TRANSFORMATIE.

MIDDELFREQUENT-TRANSFORMATOREN f 13.25.

Fabrikaat: GENERAL RADIO COMPANY.

(Zie het belangrijke artikel in „RADIO-NIEUWS“, 1 Nov. J.I.)

IMPORTEUR:

A. A. POSTHUMUS

Tromplaan 32, BAARN.